MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN" AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

PRENUMERATA
Ištisiems metams—£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams £ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose - £ 4.0.0 metams.

SKELBIMAI
1 colis per vieną skiltį—10/-
Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.
Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:
Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W. Tel.: LF 7837, WB 1758.

Nr. 28 (430). Aštuntieji metai.

SYDNĖJUS, 1957 m. liepos 15 d.

Paleckis Ir Universiteto Sargas

(Laiškas Iš Europos)

ŠIĄ SAVAITĘ "MŪSŲ PASTOGĖS" EUROPOS BENDRADARBIS PRISIUNTĖ LAIŠKĄ, KURIAME PATIEKIAMA ŠVIEŽIŲ INFORMACIJŲ IŠ LIETUVOS. JOS GAUTOS IŠ ŽMONIŲ, TIK PRIEŠ KELIOLIKA DIENŲ VAIKŠČIOJUSIŲ OKUPUOTOS LIETUVOS ŽEMĖJE.

★ Demokratizacija. Po Stalino mirties ėjusi gana sparčiais žingsniais, bet ryšium su Vengrijos įvykiais staiga vėl buvo "užšaldyta". Vilniaus ir Kauno studentų demonstracijos — faktas.

★ Paskutiniuoju metu masinių trėmimų nebuvo.

★ Medžiaginis gyvenimas pagerėjęs ta prasme, kad maisto dabar galima gauti lengviau, negu prieš dvejus metus. Šiuo metu atvežama tekstilės gaminių iš Lenkijos ir Čekijos. Kostiuminės medžiagos 1 metras kaštuoja 300-400 rublių. Gauta iš Anglijos ir ktų kraštų siuntinėliuose — žymiai brangesnė. Darbininkas (geras) per mėnesį uždirba nuo 500 ik 600 rublių. Universiteto sargo mėnesinė alga — 350 rublių. Paleckio, vadinamo prezidento, alga (su visais priedais) — 30.000 rublių mėnesiui. Sviesto kg. kaštuoja 26-30 rublių, kiaušinos kg. — 28-30 rbl.

★ Kaunas — lietuviškiausias miestas. Rusiškiausias — Vilnius. Visos lietuvių pastangos sutraukti Vilniun daugiau tautiečių — negelbėjo, todėl ten po karo pasidariusi tuštuma, kurią užpildė "didieji broliai" — rusai.

★ Mažesnieji rusų valdininkai turėjo išmokti lietuvių kalbos. Neišmokusieji grąžinti "plačiojon tėvynėn". Pereitais metais iš Vilniaus tokių buvo grąžinta apie 700. Tačiau viršūnėse tebesėdi ir nemoką lietuviškai.

★ Lietuvoje pastatyta daug plentų. Žmonės "iš anapus" tvirtino, kad tai vienintėlis didelis darbas padarytas po karo, žinoma, strateginiais sumetimais.

★ Iki šio pavasario Nidon, Juodkrantėn, Šventojon, apskritai pajūrin, žmonės galėjo įžengti tik su spec. leidimais. Palanga buvusi išimtis — ten vasarojama...

★ Mus iki šiol kviečęs sugrįžti Michailovo "ofciozas" — Už sugrįžimą į tėvynę — daugiau nebeišeis. Jis buvo spausdinamas Vilniuje, bet ne Rytų Berlyne, kaip buvo skelbiama. Jo vieton dabar išeis naujas — "Tėvynės Balsas". Vyriausybės oficiozas "Tarybų Lietuva" eina Kaune, 4 psl. Partijos organas "Tiesa" leidžiamas Vilniuje.

★ Knygų išleidžiama nemažai ir kartais vertingų. Žmonės "iš anapus", tačiau, labai nustebo, pamatę tremtyje mūsų išleistas lietuviškas knygas. Jie netikėjo savo akimis, kad taip puikiai ir tiek daug gražių knygų galėjo išleisti išeiviai.

KALBA ZORINAS

NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJA MIRTIES TAŠKE

Nusiginklavimo konferencija Londone, atrodo, susilauks to paties galo — visiško nepasisekimo, kaip yra atsitikę su ankstesniais mėginimais sustabdyti ginklavimosi lenktynes. Ir šioje konferencijoje savo planus siūlė vakariečiai ir sovietai, bet Vakarams buvo nepriimtini Maskvos, o šiai Vakarų valstybių planai.

Pereitos savatės gale, Sov. S-gos delegatas Valerian Zorin, susipažinęs su Vakarų patiektu nusiginklavimo planu, pareiškė, kad jų planas yra bevertis. Suprantama, draugas Zorinas visą kaltę mėgina suversti Vakarams, nurodydamas, kad tik jie bus kalti, jeigu ir toliau vyks pragaištingi atominiai bandymai, o pasaulis gyvens baimėje ir netikrume.

Nusiginklavimo konferenciją organizavo Jungtinės Tautos. Joje dalyvauja JAV-bių, Anglijos, Kanados, Prancūzijos ir Sov. Sąjungos delegatai.

EGIPTO POLITIKA

NASSERAS KEIČIA TAKTIKĄ

Egipto prezidentas Nasseras, pasikalbėjime su United Press Newsagency atstovu pareiškė, kad prezidento Eisenhowerio Viduriniųjų Rytų doktrina Egiptui nėra priimtina. Tačiau kiti arabų kraštai, jeigu jie to nori, turį pilną teisę ją priimti.

Nasseras pasakė, kad prezidento Eisenhowerio prielaida, jog naujų sovietinių povandeninių laivų tiekimas Egiptui sukuria nesveiką situaciją Vid. Rytuose, neturi pagrindo. Nasseras tvirtina, kad tie laivai yra pirkti Egipto pakrančių apsaugai. Jis priminė, kad Egiptas yra pasiryžęs daryti viską, kad pagerintų santykius su JAV-bėmis, Anglija ir Prancūzija. Su pastarosiomis dviem valstybėm santykiai normalėja ir tikimasi artimiausioj ateityj pasiekti visai patenkinamų rezultatų. Su Pranzūzija ir Anglija esą netrukus prasidėsiančios ekonominės derybos. Egiptas sutinka suteikti paramą Jordanui, bet tik nori užsitikrinti, kad Jordanas būtų pajėgus savo įsipareigojimus tesėti.

Nassero pareiškimuose būdinga tai, kad jis dabar, kada Anglija ir Prancūzija Sueso kanalą paliko Nasserui, jis dabar pradėjo akciją prieš Ameriką, prikišdamas šiai kolonializmą. Nasseras propaguoja arabiškojo pasaulio nacionalizmą tik tam, kad galėtų pasirodyti arabiškųjų kraštų interesų gynėjas, tikslu įsitvirtinti vadovaujamoj pozicijoj. Jo siekimas aiškus — arabiškosios valstybės sudaro sąjungą, kuriai vadovauja Egiptas. Štai kodėl jam nepatinka Eisenhowerio doktrina, siekianti apsaugoti betkurią Vid. Rytų valstybę nuo agresoriaus. Šiandien gi dar nėra aišku, kaip giliai savo įsipareigojimuose Nasseras yra įklimpęs Maskvos raudonajam liūne.

Čia verta atkreipti dėmesį, kad Egiptas vis dar nepripažįsta Izraelio valstybės ir neleidžia jos laivams naudotis Sueso kanalu.

★ Eleonorai Roosevelt, buv. prezidento našlei, kom. Kinijos vyriausybė atsisakė duoti įvažiavimo vizą.

PO LONDONO KONFERENCIJOS

Britų valstybių sąjungos ministerių pirmininkų konferencija Londone truko beveik savaitę.

Apie šią konferenciją plačiai rašė angliškojo pasaulio spauda, jai nemažai vietos skyrė kitų kraštų laikraščiai ir radijas.

Konferencijos komunikatas, kuriame kiekvienas žodis ir frazė labai išdalinta, pasverta ir atsargi, gali patenkinti net tuos, prieš kuriuos toje konferencijoje buvo ir aštrios kritikos pareikšta. Komunikatą skaitydami Kremliaus vadai nieko neras, prie ko galėtų prikibti. Pav. Vengrijos klausimu pasisakyta taip, kad Maskva ir labiausiai norėdama negalės įžiūrėti, kad jai primetamas koks kaltinimas. Komunikate šiuo klausimu sakoma, kad Commonuealtho ministeriai "išreiškė savo gilų susirūpinimą tragiškais įvykiais Vengrijoje" ir "jie atkreipė dėmesį", kad Jungtinių Tautų komisija Vengrijos revoliucijai aiškinti "turi sudaryti progą Jungtinėms Tautoms pareikšti savo nuomonę".

Ir taip, kalbant kitais klausimais ,neišskiriant nė nusiginklavimo problemos, visur jausti rūpestingas atsargumas, blizgantis nuomonių vienodumas, kitais žodžiais tariant, reikalai, kurie atrodo labai kampuoti ir aštrūs, čia įvynioti į vatą, idant "nesusižeistų" nedraugas ir patogiai jaustųsi kiekvienas draugas. Štai, suprantama, padaryta todėl, kad į konferenciją susirinkusieji ministeriai buvo labai skirtingų nuomonių šitais ir kitais klausimais, ypač kiek tai liečia santykius su užsieniu. Komunikate turėjo būti surastas formulavimas, po kurio galėtų pasirašyti ir Nehru, ir Menzies, ir Macmillan, ir kiekvienas konferencijos dalyvis.

Kiek aiškiau pasisakoma kalbant apie ekonominius klausimus. Čia pas visus ryškus pinigo alkis. Todėl ekonominiai reikalai ir buvo bene pagrindinė konferencijos pokalbių tema.

Suglaustai vertinant konferencijos pasiekimus, galima būtų juos suvesti į šiuos punktus: Commonwealth'as po šios konferencijos tapo kiek daugiau susicementavęs, negu buvo per pastaruosius mėnesius ,nors plyšių apstu. Sueso kanalo žaizda rūpestingai sutvarstyta ir, atrodo, bent kraujavimas sustabdytas. Nusiginklavimo klausimu, išskyrus Indiją, kiti kraštai buvo venodos nuomonės. Ekonominiai reikalai apsvarstyti, bet bus konkretizuoti finansų ministerių konferencijoje Ottavoje.

Politinių stebėtojų nuomone, tarp Commonwealth'o valstybių ryšys kaskart silpnėja, tik Australija ir N. Zelandija nepajudinamai ištikimos karūnai, gi kitos tautos aiškiai yra pasukusios į respublikinį kelią ir tik laukia patogios joms progos. Jų tarpe minima ir Kanada.

● Iš New Yorko pranešama, kad Sov. Sąjunga Egiptui yra paruošusi dar 6 povandeninius laivus, kurie šiuo metu yra R. Vokietijos uostouose. Turima žinių, kad 3 povandeniniai sovietų laivai, kurių įgulas sudaro vokiečiai ir rusai, yra atplaukę į Egiptą. Iš viso Rusija Egiptui yra pažadėjusi 25 povandeninius laivus, kurių tikslas, spėjama, neutralizuoti JAV-bių karo laivyną Viduržemio jūroje.

★ Prieš keletą dienų, kaip praneša anglų laikraščiai, Londone viešėjo 9 lietuvių ekskursija. Šioje grupėje buvo ir keli estai. Ekskursantai Anglijoje išbuvę 9 dienas. Lankėsi ir provincijoje.

★ R. Vokietijos kom. partijos vadas Ulbrichtas pripažino klaidas, kurios įvyko krašte besirūpinant šaltojo karo vedimu.

PREKYBA SU JAPONIJA

Pereitą savaitę tarp Australijos ir Japonijos pasirašyta nauja prekybos sutartis. Iki šiol Japonija iš Australijos kasmet pirkdavo daug vilnos ir kviečių, o į Australiją eksportuodavo įvairių gėrybių už žymiai mažesnę sumą.

Japonijos ekonomikos ekspertai pramato, kad laike 12 mėnesių Japonija Australijai dabar parduos įvairių gaminių už dvigubai didesnę sumą, negu anksčiau. Jie tikisi, kad eksportas pašoks pirmaisiais metais iki £ 31 mil., o 1960 m. sieks apie £ 53 mil. Manoma, kad padidės tekstilės, chemikalų, žuvies gaminių ir kt. prekių importas iš Japonijos, o Japonija pirks dar daugiau vilnos, kviečių, cukraus ir mineralų iš Australijos.

Naujoji prekybos sutartis pašalina spec. muito mokesčius, ikšiol taikytu japoniškoms prekėms, o taip pat padidintos ir importo licenzijos. Australijos ekonominiuose sluogsniuose jaučiamas susirūpinimas, nes japoniškos prekės yra pigesnės už australiškąsias, arba įvežtas iš Anglijos Ypač pigūs japonų tekstilės gaminiai.

Prabilo Churchillis

Pereitą savaitę, po ilgo tylėjimo, reikšmingą kalbą pasakė buv. Anglijos min. pirm. Churchillis. Jis pabrėžė, kad pasitikėti, jog Jungtinės Tautos pačios vienos išsaugos taiką, būtų katastrofiška klaida. Tik glaudus Amerikos, D. Britanijos ir NATO bendradarbiavimas gali atgrasyti agresorių nuo neapgalvotų žygių. Jis mano, kad tol, kol Vak. sąjungininkai turės atominių ginklų persvarą, tol agresorius nesiryš rizikuoti, žinodamas, kad tai reikštų jam pačiam pražūtį.

Nauji vėjai Kipre

Pereitą savaitę iš Kipro salos į Londoną atskrido Kipro gubernatorius maršalas Harding. Ministeris pirmininkas Harold Macmillan sušaukė ministerių pasitarimą, kuriame dalyvavo ir maršalas Harding. Svarstyti Kipro salą liečią kariniai ir politiniai klausmai. Londono dienraščiai rašo, kad vyrauja nuomonė, jog anglai savo žemyno ir laivyno bazę iš Kipro perkelsią į R. Afriką, Kipre palikdami tik aviacijos bazę. Manoma, kad šitai palengvins Kipro salos problemos sprendimą. Nurodoma, kad šiandien Londone jau nebediskutuojama — duoti ar ne Kipruį nepriklausomybę, bet tik kaip ir kada ją duoti.

Tik Rusai

TURI NAUJĄ ARMIJĄ

JAV-bių armijos "Informatin Digest" skelbia, kad po II Pasaulinio karo Sov. Rusija esanti vienintėlė valstybė, turinti "naują armiją" apginkluotą pačiais naujausiais gnklais. Nurodoma, kad labai klysta tie, kurie mano, kad raudonosios armijos apginklavimas yra atsilikęs.

Jie Nusikalto Partijai

Taip šiandien Sov. Sąjungoj sakoma apie Malenkovą, Molotovą, Kaganovičių, Šepilovą ir kitus buvusius Kremliaus tūzus, išmestus iš kom. partijos prezidiumo ir vadovaujamų valdžios vietų.

Ypač aštrių kaltinimų pažerta Malenkovui, Molotovui ir Kaganovičiui. Jie esą organizavę savo gaujas, tikslu užimti raktines pozicijas ir siekę pakeisti partijos politiką, kurią nustatė 20 kongresas. Jie, kaip pareiškė Chruščevas, kalti dėl "ypatingai baustinų klaidų ir trumparegiškumo". Šepilovą jis apibūdino kaip "begėdišką dviveidį", prisijungusį prie anti partinės grupės. Molotovą jis kaltina kenkimu pasaulio taikai. Ši grupė trugdžiusi ir pramonės reorganizaciją bei ūkinę politiką, pagal kurią kolchozininkai per ateinančius penkerius metus turi pakelti produkciją tiek, kad sviesto, pieno ir mėsos gamyboj būtų pasivyta Amerika.

Maskvos radijas pastaruoju metu prie buvusių Kremliaus vadų pavardžių jau nebeprikergia žodžio "draugas", kas turėtų reikšti, kad jie yra pašalinti ir iš komunistų partijos. Atrodo, kad Varšuvos radijo paskelbtas pranešimas, jog buv. "draugai" yra namų arešte, yra teisingas.

Leningrado ir kitų miestų darbininkai, kaip skelbia Maskvos radijas, masinėse sueigose griežtai pasmerkę buv. savo vadus, reikalaudami jiems "užpelnytos bausmės". Reikia laukti, kad po šitokių reikalavimų, Chruščevas bus "priverstas" savo priešus likviduoti įprastiniais metodais.

Iš Londono parnešama, kad Chruščevo vadovaujama delegacija, į kurią įeina ir ministeris pirmininkas Bulganinas, lankėsi Pragoje, kur buvo sukviesti R. Europos satelitinių kraštų komunistų vadai išklausyti pranešimo apie "partijos priešų" pašalinimą ir kitus dalykus.

Užsienio spaudoje vyrauja nuomonė, kad Sov. Sąjungos užsienio politikoj netenka laukti pasikeitimo. Štai patvirtino ir Mikoynas, pareiškęs, kad Sov. Rusijos komunistų politika nesikeičia ,tik įsisavinami nauji metodai. Tai reiškia, kad Maskva ir toliau tebeis pasaulio pavergimo keliu, sieks pasaulinės revoliucijos.

MALENKOVAS SIBIRAN

Maskvos radijas liepos 11 d. pranešė, kad buv. ministeris pirmininkas, o pastaruoju metu vicepremjeras ir elektros — atomo jėgainių ministerijos valdytojas, Georgi Malenkov gavo naują paskyrimą — išsiųstas į rytinį Kazakstaną Ust-Kameogorsk hydro-elektros stoties vedėju. 1927 m. į Kazakstaną buvo ištremtas (pirmą kartą) ir Trockis.

Naujas N.S.W. Gubernatorius

New South Wales gubernatoriui gen. ltn. Sir John Northcott išėjus į pensiją, naujuoju šios valstybės gubernatorium paskirtas gen. ltn. E.W. Woodward. N.S.W. premjeras Cahill pranešė, kad karalienė naujojo gubernatoriaus paskyrimą patvirtino.

Generolas Eric Winslow Woodward, 58 metų amžiaus, iki šiol turėjo augštas pareigas karinėj tarnyboj.

Sir John Northcott gubernatorium buvo paskirtas 1946 metais ir ėjo jas be pertraukos iki dabar.

NAUJOS MARIONETĖS LAUKIA SOSTO

Londono "The Times" rašo, kad pastaruoju metu vykstą slapti pasikalbėjimai tarp Ispanijos ir Portugalijos vyrausybių galvų, duodą pagrindo spėti, jog šiuose kraštuose netrukus gali būti atkurta monarchija. Suprantama, tai būtų daugiau iš vardo monarchinės santvarkos, nes nei Ispanijos diktatorius gen. Franko, ne Portugalijos faktiškasis valdovas dr. Salazaras neišleis valdžios iš savo rankų.

KARŠČIAI EUROPOJE

Reuterio žinių tarnyba praneša, kad Europoje pastarosiomis savaitėmis nuo karščių mirė daug žmonių. Nepaprastos kaitros Italijoj, Vokietijoj ir Austrijoj. Italijoj tokių karščių nėra buvę per pastaruosius 19 metų — nuo saulės smūgio mirė apie 30 žmonių per vieną savaitę. Besigelbėdami nuo kaitros 11 žmonių nuskendo Šveicarijoj ir 7 mirė nuo saulės smūgio. Keliolika žmonių paskendo Lenkijoj, jų tarpe tautinio banko direktorius generolas Jakub Prawin, prieš II Pasaulinį karą vadovavęs lenkų komunistų partijai.

★ Vak. Vokietijos naujai atkuriamasis karo laivynas Baltijos jūroje nesnai turėjo pirmuosius pratimus. Jų metu staiga išniro netoliese keli sovietų povandeniniai laivai ir pasirodė mininkas.

★ Naujoji Prancūzijos vyriausybė gavo parlamento pasitikėjimą. Manoma, kad netrukus bus pakelti darbininkams atlyginimai.

★ Aštuoni čekų kunigai nuteisti nuo 1 iki 4,5 metų kalėjimo už "antivalstybinę" veiklą, prasižengimus bažnyčių ir religijų įstatymams, ir už slaptą palaikymą seleziečių ordino.

★ Pereitos savaitės lietus, kaip praneša žemės ūkio ministerija, išgelbėjo Australijos kvečių derlių, kuriam grėsė ilgai užsitęsusios sausros. Ypač išganingas lietus buvęs New South Wales valstybei. Audros ir liūtys kaikur padarė ir nemaža nuostolių.

★ Į tarptautinę skautų džiamborę Anglijoje, kurioje dalyvaus ir lietuvių vienetas iš Vokietijos, jau suplaukė apie 35.000 skautų. Didžiausią iš užsienio skautų kontingentą pasiuntė Kanada, apie 1400 žmonių. Austrija — apie 850 ir t.t. Iš 22 valstybių skautai vyksta laivais, lėktuvais, autobusais, dviračiais ir kitokiomis susisiekimo priemonėmis.

— Iš Latvijos į Australiją atvyko Anna Stahls, 86 m. senutė. Ją iškvietė duktė Melbourne.

TIK NE PAS SAVUOSIUS...

Mūsų bendruomenės spaudoje retkarčiais matome besiskelbiančias lietuviškas statybos firmas, prekybos bei amato įmones, kviečiančias mus pasinaudoti jų patarnavimu. Malonu yra tokius skelbimus skaityti, ir norisi, kad jų būtų dažniau ir daugiau, nes tai mūsų ekonominio tvirtėjimo ženklas.

Įvairiuose pasikalbėjimuose, tačiau, girdime:

— Tik nepirk ir nestatyk namo, kur kaimynystėje yra daugiau lietuvių: neturėsi ramybės — pletkų bus daugybė!

— Tik neduok statyti namo tiems mūsiškiams statybininkams: skolose pagramzdins, nebaigę pabėgs, kreivai pastatys, o namo, taip sakant, visvien neturėsi!

Ir daug tokių ir kitokių 'gerų' patarimų girdi iš žmonių, kurie vis "iš praktikos" šneka.

Taip "nuoširdžiai" patarti sutiktam tautiečiui, daug kas, atrodo, laiko "geru tonu", ar tiesiog mados dalyku.

Kur šuo pakastas?

Argi tikrai visi tie mūsų statybininkai, prekybininkai, amatininkai ir kaimynai yra taip jau blogi ir nesąžiningi, kad nuo jų bėgti ir kitus perspėti reikėtų?

Šitokio saviškių smerkimo ir niekinimo pagrinde glūdi ne kaimynų blogumas, ne mūsiškių verslininkų nesąžiningumas, bet dažniausiai taikymas skirtingo masto sąntykiuose su svetimtaučiais ir savaisiais, nekalbant jau apie pavydą. Jeigu, pavyzdžiui, mūsiškis namų savininkas susitinka australą kaimyną — iš tolo šypsosi ir šaukia: "How are you!" Ir jei anas atsako, kad šiandien gražus oras, tai jau yra pagrindo džiaugtis, pasidarant išvadą, kad kaimynas yra labai malonus ir simpatiškas. Bet kada susitinka kaimyną lietuvį, tai, žinoma, laukia, kad kaimynas iš tolo kepurę nukeltų ir būtinai pagirtų jo sodą, namą, ar bent žmoną. Bet jei kaimynas tik pasisveikins ir saldžiais žodžiais širdies neišlies, tai jis bus blogas, neišauklėtas, ar nosį riečiąs "mandročius". Atrodo juokinga, bet, deja, taip yra!

Namas ir dešra

Tas pats ir su verslininkais. Jeigu pavyzdžiui ponia paprašė aromatiškai kvepiančio sūrio savųjų parduotuvėje, ir jai buvo paduotas tas, kurį daugumas europiečių perka, bet kuris kažinkodėl šį sykį nepatiko mūsų poniai, tai kitą savaitę pusė miesto žino, kad ten ir ten "prastos prekės" laikomos ir nėra "žmoniško" pasirinkimo...

Tačiau, jei šitaip mūsų poniai būtų nutikę svetimtaučio krautuvėj, tai tebūtų padejuota savo šeimos tarpe, nes pašaliniams guostis tokiais smulkiais "nepasisekimais" kažkaip neišpuola.

Taip pat ir su statybininkais. Jeigu tik pas saviškius statybininkus pasiklausinėji dėl kainos, ar bent iš tolo šia tema pašneki, tuoj "draugiškų" patarimų gausybė: šio mūsiškio meistro statyto namo langai ir durys į atvirkščią pusę atsidaro, ant stogo čerpės polką šoka, grindys kaip jūra siūbuoja: ano, va, žinote to, kur visi gyrė, aną dieną pro stogą vėjas lietaus įpurkštė, dūmtraukis netraukia, ir pan.

Taip painformuotas, žmogus daraisi atsargus, ir susitikęs saviškį statybininką nebedrįsti tęsti pradėto pašnekėsio, nes įklimpti su namu, tai ne sūriu ir dešra.

Bet ar visa tai tiesa? Mano manymu, daugiausia kalba tie, kurie patys tiesioginiai su lietuviais statybininkais ir kitais verslininkais nėra reikalų turėję, jų patarnavimais nesinaudojo. Patys išmėginę, aš tikiu, susidarytų kitokį vaizdą, pakeistų nuomonę ir daugiau taip nešnekėtų. Šį savo teigimą pailiustruosiu konkrečiu pavyzdžiu.

Kalba faktai

Kai po kelerių metų gyvenimo svetimoje pastogėje pradėjau galvoti apie nuosavą namą, užmezgiau pašnekėsius su keliais statybininkais. Kreipiausi ir į mūsiškius. Iš devynių, su kuriais kalbėjausi, priimtiniausias sąlygas pasiūlė M. Lukauskas — firma "Lucas". Jis ir paskolą žadėjo parūpinti, visai nekalbėdamas nei apie sunkumus jai gauti, nei "patepimus", kad greičiau reikiamą sumą išsirūpinus. Apžiūrėjęs jo statytus namus, pasirašiau sutartį.

Na, ir prasidėjo! Dar neatvežus plytų ant mano sklypo, išgirdau ne vieną pagriaudenimą: "Įkliuvai, broleli, susidėjai su mūsiškiu, tai dabar galėsi dar kelerius metelius pas svetimus trintis — pradės, gal kada ir pradės statyti, bet tuoj prašaps. mes nebaigęs; blogiausią medžiagą grūs, durys ir langai neužsidarys; plasteris suskils; grindys linguos ir visokios kitokios negerovės išlys..."

Prisipažinsiu, nelabai malonu buvo šitokių kalbų klausytis. Bet sutartis pasirašyta, tad nebuvo kas daryti. Tegalėjau tik laukti. Ir šiandien, kada jau pusę metų gyvenu jo pastatytame name, visiems, kurie tik paklausia, ar esu mūsiškio statyba patenkintas, atsakau "taip", nes nė viena anų pranašysčių neišsipildė.

Iliustracijai: p. Lukauskas naudojo gerą medžiagą, neprimokėjau nė peno virš sutartos sumos, nors per tą laiką statybinė medžiaga ir įrengimai pabrango, o statyba užbaigta sutartu terminu. Turėjau tą patogumą, kad paskola buvo parūpinta per 2 savaites ir gimtąja kalba galėjau išdėstyti savo pageidavimus. Remdamasis savo patyrimu, mūsiškį statybininką galiu drąsiai kiekvienam rekomenduoti.

Tai tik vienas pavyzdys, bet jis, mano supratimu, yra charakteringas ir pilnai tinka kitiems mūsiškiams verslininkams bei statybininkams.

Skirtingi reikalavimai

Saviškiams, paprastai, mes statome daug didesnius reikalavimus, esam pretenzingesni ir visada labai atydžiai jieškom jų darbo klaidų, gi jas suradę, keleriopai padidinę, dar paryškinę, skelbiam pasauliui. Mes negalim norėti, kad mūsiškis verslininkas, kuris čia yra taip pat naujakuris, mums darytų dideles nuolaidas tik todėl, kad esame iš vieno krašto kilę. Mano supratimu, reikia tik džiaugtis kiekvienu lietuviu, sugebėjusiu išsivaduoti iš fabriko, pasukusiu į savarankišką verslą!

Žiūrint plačiau, ir bendruomeniniu ir asmeniniu atžvilgiu, yra gera turėti daugiau ekonomiškai pajėgių lietuvių. Juo daugiau tokių bus mūsų bendruomenėje, tuo didės ir mūsų svoris šiame krašte, ir mūsų kultūriniai reikalai galės vešliau tarpti, nes bus kas juos apvalesne suma paremia. Tvirtės ir mūsoji spauda, nes lietuviai verslininkai ją parems skelbimais.

Iki šiol mūsiškiai verslininkai bendruomenės neapvylė ir jų reiškimasis yra pozityvus. Tikėkime, kad ir bendruomenė bei paskiri jos nariai parodys reikiamo supratimo — palaikys saviškius, o ne kenks jiems, dažnai jokio pagrindo neturinčiomis savo kalbomis.

J. REISGYS.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(Iš Vilniaus radijo, "Tiesos" ir kitų šaltinių)

— R. Šalūga, Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto dėstytojas, "Tiesos" gegužės 31 d. numeryje polemizuoja su J. Jurginiu ir V. Mikučianiu, kurie savo veikale "Vilnius" 1323 metus laiko Vilniaus įkūrimo metais, o Gediminą Vilniaus įkūrėju. Anot Šalūgos, naujausi istoriniai ir archeologiniai duomenys rodą, kad Vilnius buvęs įkurtas Mindaugo. Vilnius tapęs valstybės sostine "greičiausiai tuoj po to, kai susidarė feodalinė Lietuvos valstybė".

— Pirma darbo prievolė, paskiau studijos. Vilniaus radijas birželio 2 d. paskelbė naujus visasąjunginius nuostatus stoti į augštąsias mokyklas. Be konkursų bus priimami į augštąsias mokyklas asmenys, kurie išlaikė stojamuosius egzaminus teigiamais pažymiais ir turi praktiško darbo patyrimą, įgytą įvairiose liaudies ūkio ir kultūros šakose ne mažesnį kaip 2 metus. Kitaip tarant, kas nebus mažiausia du metus išdirbęs kolchoze, fabrike ar kitur, tam bus sunku patekti į universitetus, nes baigusių vidurines mokyklas kasmet bus vis didesnis skaičius.

— Valstybiniame kinematografijos institute Maskvoje ir kinoinžinerijos institute Leningrade šiuo metu studijuoja 26 lietuviai jaunuoliai ir jaunuolės. Šiais metais į tuos institutus taip pat bus pasiųsta jaunuolių. Lietuvos kino studijoje dirba buvusieji tų institutų auklėtiniai operatoriai J. Gricius ir I. Remiševskis, redaktorė I. Seleznovaitė, scenaristas A. Vėsulas. Maskvoj baigęs augštąjį mokslą V. Mikalauskas dabar Lietuvos kinostudijoje stato pirmąjį filmą vaikams "Žydrasis horizontas", o režisierius V. Dabašinskas, kuris taip pat mokslus ėjo Maskvoje, ruošiasi statyti filmą apie Julių Janonį.

— Lietuvių kultūros dekadoje Lenkijoje, kuri prasidėjo birželio 22 d., dalyvauja Lietuvos dainų ir šokių liaudies ansamblis, Lietuvos valstybinės filharmonijos styginis kvartetas, kai kurie operečių ir baleto teatro solistai bei kultūros darbuotojų delegacija, viso apie 140 asmenų. Lenkijoje taip pat bus suruošta lietuviškos grafikos, liaudies meno ir knygų paroda.

— Didina sovchozų skaičių. Kaip Vilniaus radijas pranešė birželio 2 d., šiais metais suorganizuota Lietuvoje 14 naujų tarybinių ūkių, jų tarpe 2 ūkiai Pagėgių rajone.

— Kapsuko (Marijampolės) dramos teatras per pirmąjį darbo sezoną turėjęss 7 premjeras, jų tarpe Binkio "Atžalyną", Vienuolio "Prieblandoje", Blaumanio "Indranus" ir kt. Viso buvę 56 pastatymai ir padaryta daugiau kaip 20 išvykų į įvairių rajonų centrus bei miestelius.

— 800 traktorinių linų sėjamųjų esą dabar Lietuvoje, bet jos eilėje rajonų nenašiai panaudojamos, nusiskundė "Sovietskaja Litva" geg. 21 d. Linų sėja kai kur esanti labai uždelsta. Pakruojo rajone iki tos dienos buvę užsėta linų dar tik 5%.

Elta.

— ★ —

Iš "Rojaus" pabėgo šaldytuve

Prieš keletą dienų iš Gdynės (Lenkijos) uosto į Angliją atplaukė lenkų prekinis laivas, kurio šaldytuve buvo pasislėpęs lenkas Franciszek Boral, 47 metų amžiaus buv. lenkų jūrininkas.

Boral dirbo Gdynės uoste. Vieną dieną jam pasisekė įšliaužti į "Liublin" laivą ir pasislėpti šaldytuve, kur buvo sukrauti maisto konservai. Kelionė iš Gdynės iki Hull (Anglijos) uosto truko 5 dienas. Boral, neturėdamas vandens, laižė šaldytuve ledus, bet visa laiką išbuvo nevalgęs, nes sušalę konservai netiko maistui.

Anglijos uoste jis iš šaldytuvo išlindo išgirdęs kalbant angliškai. Anglų policija jį nugabeno į kalėjimą, bet po keletos dienų buvo paleistas ir suteikta teisė pasilikti Anglijoje.

Boral pareiškė, kad jis jau keleri metai planavęs pabėgimą. Jis yra palikęs Lenkijoje žmoną ir 4 vaikus, bet jis mano, kad dabar jiems galėsiąs daugiau padėti, negu gyvendamas kartu su jais.

— Aš dabar galėsiu jiems pasiųsti maisto... tikro maisto, — kalbėjo Boral.

MIELIEJI DRAUGAI!

JŪS NEPAJĖGŪS PASAKYTI VAKARAMS TIESOS

MES TURIME TEISĘ PASAKYTI JUMS TAI, KĄ MES GALVOJAME, NES ČIA — TĖVYNĖJE, YPAČ SUNKU, IR JŪS TURITE TAI SUPRASTI, RAŠOMA LAIŠKE IŠ LIETUVOS.

Amerikiečių Išlaisvinimo Komiteto Muenchene leidžiamas "Naše Obscee Delo" (Bendrinis darbas) 1957 m. birželio 1 d. laidoje išspausdino nesenai į Vakarus vienam lietuviui atsiųstąjį laišką, kuris smulkiau nušviečia jau mums žinomus ir atidengia dar nežinotus dalykus. Čia patiekiame to laiško ištraukas ,išleisdami įvykių aprašymus, kurie buvo studento laiške iš Vilniaus ir prieš dvi savaites laiške iš Kauno.

"M.P." Red.

x x x

"Brangieji draugai!

Perduodu jums ko geriausius linkėjimus nuo visų Gedimino krašto tautiečių. Perduodu taip pat kai kurias nemalonias ir liūdnas naujienas, kurias čia trumpai papasakosiu.

Visų Šventųjų dieną Kaune įvyko masinės demonstracijos. Demonstrantai Laisvės Alėja išėjo į kapines, šaukdami: "Duonos ir laisvės!", "Mes solidarizuojame su vengrais" ir kt. Demonstracijose dalyvavo tūkstančiai žmonių, jų tarpe buvo ir rusų. Kapinėse nenutrūkstamai aidėjo tautos himnas ir tautinės dainos; ties kovose kritusiųjų kapais suplevėsavo tautinės vėliavos. Pasigirdo šūviai, bet išimtinai šauti į orą. Tų dieną Kaune buvo areštuota apie 200 žmonių.

Panašios demonstracijos buvo ir Vilniuje, tik mažesnio masto. Ten dalyvavo tik studentai.

Kitas, reikšmingas įvykis atsitiko 1956 m. rudenį, kada iš Šiaurės grįžo dainininkas solistas Kučingis. Iš pradžių jis negalėjo gauti darbo, bet paskui paėmė jį antraeiliams vaidmenims. Po to Vilniaus opera pakvietė jį dainuoti Mefistofeilo partiją. Praėjo keletas repeticijų, kurių metu kiti solistai, orkestro muzikantai ir choristai triukšmingai plodavo dainininkui. Tai sukėlė pavydą Kiprui, kuris pradėjo vaikščioti pas operos direktorių ir į partines organizacijas. Jis pradėjo įtikinėti juos, kad būtų kvailystė leisti Kučingiui pasirodyti operos scenoje, nes salėje tai galėtų sukelti antikomusistines demonstracijas. Bitgi teatro administracija nekreipė į skundą dėmesio, o juo labiau, kad mieste jau buvo iškljuoti skelbimai. Tada Kipras kreipėsi į kultūros ministeriją ir ten pasiekė, ko norėjo. Skelbtasis "Fausto" pastatymo spektaklis buvo atšauktas ir pakeistas "Pilonių" (Pilėnų) pastatymu.

Bet kai "Fausto" spektakliui bilietai buvo išparduoti jau prieš paskelbiant pakeitimą, tai teatras buvo perpildytas (daugiausia jaunuomenės). Kai užgeso šviesa, su pirmaisiais orkestro garsais pradėjo maišytis šunų lojimas ir gaidžių giedojimas, atsklindantieji iš galiorkos. Orkestro pusėn nuskrido pašvinkę kiaušiniai ir supuvę obuoliai, ir muzika nutilo. Išėjo teatro administratorius ir bandė kreiptis į publiką, bet buvo sutiktas panašiais "sveikinimais". Kai publika truputį aprimo, orkestras, kad i sutikdamas sunkumų, pakartojo uvertiūrą. Keliant uždangą svaidymasis pratrūko iš saujo. Buvo iššaukta milicija, kurios atvyko didelis skaičius. Taip tai ir baigėsi "Pilonų" pastatymas.

Kipras tą dieną buvo medžioklėje. Kai jo nebuvo, tada buvo išdaužyti jo buto langai, o kitą dieną teatro laukiamajame kažkas jo portretą apvedžiojo juodu kaspinu.

Galimas dalykas, kad jūs žinote jau trečią dalyką, įvykusį praeitais metais Vilniaus mokslo įstaigų studentai paruošė peticiją, surinkdami po ja keletą tūkstančių parašų. Ten jie reikalavo Stalino prospektą pavadinti Gedimino vardu ir Katedros aikštėj pastatyti Gediminui paminklą. Peticija buvo įteikta Justui (Paleckiui). Atsakyti nebuvo atsakyta.

Grįžtu prie pirmojo įvyklo. Aišku, kad žinia apie jį tuojau pasiekė mūsų "tėvynės" sostinę — Maskvą. Gruodžio pradžioje Nikita Chruščevas atsiuntė įspėjimą, kuriame pagrasino, kad tuo atveju, jeigu panašus įvykis pasikartotų, bus uždarytos visos augštosios mokyklos. Aišku, buvo įsakymas dar nubausti nusikaltusius. Tai davė pagrindo Antanui (Sniečkui) pasakyti kalbą, kuri mūsų žmonių buvo aiškinamasi, bet nežinant tų tikrųjų priežasčių, kurios sukėlė ją.

Po keleto dienų universitete buvo pradėti areštai .Daugiausia nukentėjo lituanistinio fakulteto literatūros studentai, ypač vyresniųjų kursų, nes paaiškėjo, kad tie studentai buvo pradininkai įvykių, buvusių Visų Šventųjų dieną. Tie, kuriems pavyko išvengti arešto, buvo išmesti iš universiteto be teisės įstoti į kitą ar gauti darbą. Nukentėjo ir kiti fakultetai. Areštuotiesiems prikergtas kaltinimas ir dėl to "nusikaltimo", kuris įvyko teatre. Dar buvo aiškinama, ar kuris jų nėra pasirašęs peticijos. Juos teisė lyg susikaltėlius, nusipelnusius bausmės pagal baudžiamąjį kodeksą, ir nubaudė po 10-15 metų.

Man ne kartą yra tekę su mūsų žmonėmis pasikalbėti vengrų reikalu. Daugelis jų pareiškė, kad Lietuvoje padėtis yra žymiai blogesnė ir kad lietuviai yra sudėję ne mažiau aukų, negu vengrai. O vis dėlto, sako jie, Vakaruose niekas net neužsimena tai. Tai kartūs žodžiai, bet, nors ir gaila, jie teisingi. Man yra tekę daug karčių žodžių girdėti, brangieji draugai, vis dėlto, kad jūs nepajėgiate užmegzti tiesioginių ryšių su tėvyne, idant pasakytumėte Vakarams viską, kas vyksta Lietuvoje. Man rodos, jūs neturėtumėte įsižeisti dėl to, nes, kaip aš galvoju, mes turime teisę pasisakyti tai, ką mes galvojame. Iš kitos pusės — čia , tėvynėje, ypač sunku, ir jūs turite suprasti tai.

Sveikinimų be skaičiaus

Agnė".

Juozas Mikštas

SAVO GIMTADIENIUI

Bėkit, mano metai, bėkit lyg pašėlę,
Bėkit, nesustokit niekad, niekada.
Žvilgteriu į savo praeities šešėlį,
Ir širdy didėja ilgesio žaizda.

Bėkit, mano metai, bėkite apsvaigę
Skausmo žiedadulkėm, svetimais keliais.
Daug lakių svajonių savo sapną baigė,
Ir savęs pagrobti niekam jau neleis.

Bėkit, mano metai, bėkit persisunkę
Rūpesčiais, troškimais, lūkesčio kančia.
Neškit mano dalią, dalią kietą, sunkią,
Neškit, ir išneškit ir mane iš čia...

KAIP ŽAIBAS

Kaip žaibas nušvietei tu mano tamsią naktį,
Kaip žaibas užgesai man vėl.
O aš norėjau tik tavim liepsnoti, degti,
Ir pats nebežinau, kodėl...

Ir vėl po savo tamsią naktį aš klajoju,
Ir žaibo veltui vis žvalgaus.
Tik šuo benamis glaudžiasi prie mano kojų,
Prie kojų vienišo žmogaus.

KOVA DĖL MOTINOS

LIETUVAITĖS PASIKALBĖJIMAS SOV. S-GOS PASIUNTINYBĖJE.

Londoniškis dienraštis "Daily Express" birželio 6 d. išspausdino Henry Lowrie reportažą iš Vašingtono apie lietuvaitę studentę Donną Armonaitę, kuri nuėjus į Sovietų pasiuntinybę Vašingtone ir, kalbėdama dėl savo Sibire kalinamosios motinos, pažėrė sovietų pareigūnui nemaža tiesos į akis.

Kaip H. Lowrie rašo, ji pasilenkė per stalą ties antruoju pasiuntinybės sekretorium Feodoru Solomatinu ir tarė jam:

— Kalbėkim dėl reikalo. Kalbėkim dėl mano motinos.

Vakarykščiui ji buvo žiūrėjusi televizijos — Chruščevas ten atsakinėjo amerikiečiams.

— Ponas Chruščevas pasakoja mums, — tarė ji Solomatinui, — kad Rusija darys viską taikai ir normaliam gyvenimui patikrinti. Tai grąžinkit man motiną.

Jos motiną bolševikai nutvėrė, kai pirmą kartą užėmė Lietuvą. 1948 m. šeimai pasisekė išaiškinti, kad ji yra Sibire. Šeima jai siuntė maistą, bet už susirašinėjimą su Amerika motina gavo 25 metus sunkiųjų darbų. Praeitais metais galutinai palūžo Armonienės sveikata, bet išvažiuoti jai neleidžiama.

— Kam jums reikalinga mano motina? — spyrėsi Armonaitė. — Ji ligota, ir vienintelis jos troškimas — būti kartu su savo šeima. Ji paprašė vizos, bet prašymas buvo atmestas. Kur tada buvo Chruščevas, kai šitaip atsitiko?

Kai Solomatinas pareiškė, kad jie turėsią susisiekti su Maskva ir išsiaiškinti, Armonaitė jam atrėžė:

— Maskva tarė savo žodį. Ponas Chruščevas sako, kad jis norįs sukurti tokią gerą atmosferą, kuri nedvokia karu. Šitaip yra pareiškęs tavo bosas. Prieš dvejis metus aš paprašiau vizos važiuoti Rusijon aplankyti savo motinos. bet man niekas net neatsakė. Kas čia per atmosfera? O jei tau reikia susisiekti su Maskva, tai dėl to, kad tu esi marionetė. Tu turi galvą ir dvi rankas, kaip ir aš, bet neturi širdies. Širdies vietoje tėra tik šniūrai į Maskvą. Ponas Chruščevas nori, kad mes tikėtume, jog Maskvoje yra širdis. Gal būt. Bet aš abejoju. Aš tol bandysiu, kol man pasiseks išsiaiškinti.

KNYGOS

JURGIS SAVICKIS, Žemė Dega, II. Išleido "Terra", tiražas 1000 egz., spaudė Morkūno spaustuvė, 1956 m. 418 psl. Gale pridėta B.B. studijėlė apie autorių. Įrišta į kolenkoro viršelius. Kaina nepažymėta.

Šiame tome telpa Jurgio Savickio užrašai nuo 1941.VI.26 iki 1948.I.26.

J. Savickis — rašytojas ir diplomatas. Bet šiuose puslapiuose, beveik per puseptintų metų laikotarpį, kalba rašytojas, registruojąs kasdieninius įvykius, apipindadamas juos taikliomis pastabomis, humanisto ir patrioto, o sykiu ir gamtos mylėtojo išgyvenimais. Čia ir stambesnieji Lietuvos įvykiai, trumpai bet taikliai įvertinti. Autorius dažnai nusiskundžia, kad nėra žinių iš Lietuvos ,kad negali, nors labai norėtų, su ja susisiekti. Bet jis tiki Lietuvos prisikėlimą.

Dažniausiai jis aptaria dienos įvykius bei sutiktus žmones. Rašo apie svyruojančias nuotaikas vokiečių okupacijoje, paskiau italų, pagaliau amerikiečių ir kaip prancūziškoji valdžia kūrėsi. Vis naujos sąlygos, vis nauji žmonės, su kuriais autoriui tenka susidurti, gyventi kaimynystėje, kalbėtis. Ir rašytojas juos visus, visą aplinką taip gražiai, trumpai, kartais vos keliais žodžiais, kaip įgudęs dailininkas keliais teptuko pabraukimais, pastato prieš mus ryškius ir gyvus. Autorius rašo, kad tai tik įspūdžiai. Tai tik "Užrašai žmogaus nedalyvavusio politikoje, vien mačiusio ir pastebėjusio įvykius". Esą "Daug noro pasikalbėti senstelėjus" (361-362). Bet tas jo pasikalbėjimas pririša skaitytoją prie knygos.

"Žemė dega" ištiesų ir yra beletristinio pobūdžio užrašai, kur fabulą atstoja autoriaus kasdieninio gyvenimo įvykiai. Ir tai tikri įvykiai. Ir juose daug poezijos, dar daugiau — psichologinio įžvalgumo perlų.

"Terra" gražiai šią knygą išleido. Ir už tai jai reikia padėkoti. O mes džiaugiamės šia knyga, nes tokių mes turime labai mažai.

"Žemė dega" vertai laimėjo ir pereitais metais Rašytojų Draugijos literatūros premiją.

— ★ —

KAZIMIERAS BARĖNAS, Karališka diena. Novelės. Išleido Nida 1954 m. Psl. 254.

Tai antroji K. Barėno knyga. Jau su pirmąja ("Giedra visad grįžta") autorius pasirodė literatūroje nebenaujokas. Būdamas vyresnės kartos K. Barėnas ilgą laiką aktyviai reiškėsi spaudoje kaip žurnalistas ir poetas. Paskutiniu metu, persimetęs į beletristiką, atrodo, autorius čia atradęs save patį. Pirmoje knygoje daugiau rėmėsi augštaitiškuoju kaimu, šioje gi pastarojoje jis vaizduoja apskrities miesto būdingesnius bruožus, parinkdamas ir atitinkamus tipus. Knygoje septynios novelės, kurių herojai reiškiasi tame pačiame Gulbinų mieste ir sutinkami beveik kiekvienoje novelėje. Gilesnių problemų knygoje nejiškotina, vis dėlto knyga įdomi autoriaus sklandžiu pasakojimu ir vietomis skaidriu humoru. Reikia pastebėti ,kad visa knyga parašyta lengvos satyros ženkle. Autorius šypteli iš įstaigų viršininkų ir jų beprasmio darbo ("Šventasis Morkus"), karikatūrina spaudos darbuotojus ("Stiklukėlis") bei policijos tarnautojus ("Stepukas"). Gaila tik, kad kaikuriose iš jų prasikiša anekdotiškumas ("Stepukas" ir kt.), gi apsakymėlis "Karališka diena" kažkaip primena Čechovą. Vistik knyga laikytina viena iš geresniųjų.

V.K.

x x x

"GARSUI" 40 METŲ

Š.m. gegužio 17 d. suėjo 40 metų nuo LRKSA organo, savaitraščio "Garso" įsisteigimo. Jo pirmuoju redaktorium buvo Julius Kaupas (vėliau Lietuvos Banko direktorius), po jo Leonardas Šimutis (dabartinis dienraščio "Draugo" vyr. redaktorius), o dabar yra Matas Zujus, kuris savaitraštį redaguoja nuo 1926 metų. "Garsas" eina Wilkes Barre, Pa.

Lietuviai visur pasižymi

Prieš kurį laiką Illinois (JAV) valstybiniame universitete įvyko metinis pažangiųjų studentų pagerbimas — "Honors Day". Tarp pagerbtųjų esama ir lietuvių.

Patį augščiausiąjį atžymėjimą — University Honors, gavo lietuviai studentai Ina Dalė Čepėnaitė ir Jurgis Algis Paulikas. Jų vardai bus įrašyti į universiteto bronzinę lentą.

Atskirų fakultetų garbės sąrašuose buvo šie lietuviai studentai: Kazimieras Jakštas, Juozas Liubinskas, Arvydas J. Kliorė, Jurgis A. Paulikas (visi inžinerija) ir Ina Dalė Čepėnaitė. Garbės atžymėjimus gavo šie lietuviai Gabrielius Gedvila, Teresė K. Kizlauskaitė, Raimondas J. Palčiauskas, Joana Skeivytė, Marija A. Stakytė, Daiva S. Blinstrubaitė, Gražina Gudaitytė, Lilija Jasaitė, Arvydas Karazija, Dalia L. Klimaitė, Irena L. Langaitė, Anita Lapinskaitė, Birutė A. Pleskytė, Danutė O. Vainauskaitė, Charles Varnauskas, Erikas Jasiukaitis, Graina O. Stepaitytė, Raimonda A. Kliorytė ir Alg. Tamašauskas.

★ Amerikiečių dailės parodoje Čikagoje, kurioje dalyvavo 101 dailininkas, savo darbus buvo išstatę lietuviai dailininkai Br. Murinas, J. Pautienius, M. Šileikis, J. Tričis ir Vl. Vaitiekūnas.

MIRĖ GEN. ŽEMAITIS — BALTUŠIS

Birželio 1 d. Maskvoje mirė atsargos generolas majoras Feliksas Žemaitis — Baltušis. 1940 metais, bolševikams okupavus Lietuvą, netrukus jis pasirodė Kaune ir kurį laiką ėjo "Lietuvos liaudies kariuomenės vado" pareigas. Lietuviškai susikalbėti mažai tegalėjo. Visą savo karjerą nuo pat jaunystės darė Rusijoje. Tai ne pirmas surusėjęs lietuvis, kuris Raudonoje armijoje suvaidino žymesnį vaidmenį ir vienas tų retųjų, kurie per stalininius valdymus išnešė savo galvą.

Nuo 1943 m. jis dėstė Vorošilovo vardo augštojoj karinėj akademijoj.

Elta.

Gimnazijos Balsas

BRANGIOS TAUTIETĖS IR TAUTIEČIAI!

Lietuvio tremtinio pareiga ir lietuvybės išlaikymo bei ugdymo uždaviniai mus įpareigoja kreiptis į Jus, brangūs Tautiečiai, ir pasidalinti bendrais džiaugsmais ir vargais. Tikime, kad šiuo nuoširdžiu žodžiu Jums neįkyrėsime.

Nepaslaptis, kad Vasario 16 Gimnazija laikosi dosniųjų lietuvių pagalba. Nors ši pagalba trunka jau eilę metų, bet, tenka pasidžiaugti, ji nemažėja, o didėja. Nuolatinių aukotojų parama gimnazija ne tik iki šiol išsilaikė, bet paskutiniu metu ir gimnazijos skolos sumažėjo. Jei praėjusiais metais rudenį skolų buvo 46 tūkstančiai, tai šiuo metu jų liko per 20 tūkstančių. Tai nuopelnas gimnazijos nuolatinių rėmėjų, kurie nepristigo nei pasiaukojimo, nei ištvermės. Vasario 16 Gimnazijos Mokytojų Taryba ir mokiniai tai mini su dideliu dėkingumu.

Tačiau Vasario 16 Gimnazijos ateitis priklausys nuo visų lietuvių įsitikinimo, kad betkuri įstaiga tegali egzistuoti ir sėkmingai dirbti, kada ji neturi jokių skolų ir turi atssarginio kapitalo. Todėl ir dar kartą kreipiamės į visus laisvojo pasaulio lietuvius — lietuves, kviesdami juos nuoširdžiai lietuviškon talkon: savo aukomis atpalaiduoti gimnaziją nuo skolų ir sukurti normalias darbo sąlygas.

Gimnazija yra, tarytum, mūsų kūdikis: jis yra reikalingas kiekvieną dieną tam tikro, nustatyto kiekio maisto. Gimnazijai išlaikyti lėšų reikia ne tik žiemą, bet ir vasarą, ir ypač vasarą ir rudenį, kada paprastai, lėšų telkimas susilpnėja ir mokykla gauna mažiau įplaukų. Vasario 16 Gimnazijos Mokytojų Taryba, nuoširdžiausiai dėkodama už Jūsų dosnumą, maloniai kviečia Jus, brangūs Tautiečiai, neužmiršti Gimnazijos ir vasarą.

Visi žinome, kokį svarbų uždavinį atlieka Vasario 16 Gimnazija. Ji ruošia jaunas jėgas Lietuvos ateičiai. Ji ruošia jaunuolius -es tremties gyvenimui. Ji ugdo lietuvybę. Šiems dideliems uždaviniams reikalingos ir didelės lėšos. Tikime, kad šalia nuolatinių gimnazijos rėmėjų, kurie nepavargo ir nepavargs, atsiras naujų talkininkų, kurie aukomis padės gimnazijos skolas išlyginti ir jos padėtį sustiprinti.

Vasario 16 Gimnazijos Mokytojų Taryba.

NENORIAI MOKOSI RUSIŠKAI

Lietuvos švietimo ministerijos organe "Tarybinė mokykla" (5 nr.) švietimo ministerio pavaduotojas J. Kavaliauskas rašo apie priemones lietuvių ir rusų kalbų bei literatūros dėstymui pagerinti. Tai santrauka pranešimo, skaityto respublikinėje mokslinėje-metodinėje konferendijoje .

Įdomūs yra Kavaliausko prisipažinimai: "Pradinėse mokyklose žymi dalis mokinių dar neįgyja tvirtų gimtosios rašomosios ir šnekamosios kalbos įgūdžių, taip pat silpnos mokinių žinios iš russų kalbos... Respublikos mokyklose dar yra daug mokinių, kurie netik V-VII klasėse, bet ir baigdami vidurinę mokyklą, nemoka pakankamai lietuvių bei rusų kalbos ir literatūros". Tokie švietimo ministerio pavaduotojo pasisakymai rodo, kokiame lygyje yra dabartinės Lietuvos mokyklos.

Kurios tų trūkumų priežastys? Kavaliauskas jas taip nusako: "Nemaža dalis mokytojų dar neužtikrina augšto idėjinio teorinio bei metodinio pamokų lygio, eilė lietuvių ir rusų kalbų bei literatūros mokytojų yra nepakankamai pasiruošę, kiti jauni ir nepatyrę, dalis mokytojų patys nerūpestingai žiūri į sistemingą savo kvalifikadijų tobulinimą. Tenka pripažinti, kad mūsų respublikos pedagoginės ir augštojo mokslo įstaigos nepakankamai paruošia jaunuosius specialistus". Esą trūkumų ir organizuojant studentų pedagoginę praktiką, kuriai skiriama per mažai laiko, o "neretai praktikai vadovauja silpnai pasiruošę žmonės".

"Europos Lietuvis"

didžiausias ir turtingiausias Europos lietuvių savaitraštis visom pajėgom tempiąsis ir dar ruošiasi kaskart tobulėti. Jis vertas visų dėmesio. Dėlto prašom įsitikinti. O įsitikinti lengva: prisiųskite savo arresą, ir keturias savaites nemokamai gausite "Europos Lietuvį", nesrovinį ir nepartinį savaitraštį.

Adresas: "Europos Lietuvis", Administracija, I, Ladbroke Gardens, London. W. 11. England.

"BALTARAGIO MALŪNAS" SCENOJE

Montrealio lietuvių dramos teatras įscenizavo Kazio Borūtos "Baltaragio Malūną" ir su dideliu pasišekimu vaidino Montrealyje, Toronte ir kituose Kanados miestuose.

5 INŽINIERIAI

Šiemet McGill universitetą (Kanadoje) pabaigė 5 jauni Montrealio lietuviai: Eugenijus Dainius, Česlovas Januškevičius, Algirdas Kličius, Vytautas Paulius ir Alfredas Pužarauskas — visi statybos inžinieriai.

★ Worčestery, Amerikoje, mirė generolas Edvardas Adamkevičius, gimęs 1888 m. kovo mėn. 31 d.

★ Prieš kurį laiką JAV-bėse mirė Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius dr. Jurgis Žilinskas, vienas žymiųjų šio universiteto medicinos mokslų fakulteto kūrėjas.

170 GIMIMŲ KIEKVIENĄ MINUTĘ

Reuteris praneša, kad pasaulyje kiekvieną minutę gimsta apie 170 kūdikių. Tuo paču metu apie 90 žmonių miršta. Tai reiškia, kad kiekvieną dieną žmonių skaičius pasaulyje padidėja 120.000.

Jungtinių Tautų spec. studijų komisija nurodo, kad dabartinis žmonių skaičius pasaulyje (2.700 milionų) šio šimtmečio gale padvigubėsiąs.

Kom. Kinija gyventojų turi daugiausia — apie 600 mil., Indija apie 400 ml., Sov. Sąjunga apie 200 mil., JAV-bės apie 170 mil.

MACHMUD TEIMUR

POPIERINĖ KARŪNA

Machmud Teimur — Egipto Mokslų Akademijos narys — yra vienas žinomiausių arabų dramaturgų bei novelistų. Jo kūriniai plačiai paplitę ne tiktai arabų kraštuose, bet daugumas jų išversta į daugelį kitų pasaulio kalbų. "Popierinę karūną" iš anglų kalbos vertė Vyt. Skrinska.

x

Tu klausi, o pone tardytojau, kodėl aš nužudžiau ustazą Zachirą? (Ustaz — arabų kraštuose yra kreipimosi forma į gerbiamus asmenis. Lietuvių kalboje šiai sąvokai tiktų žodis "Gerb. ponas". Vert.).

Aš nesu jo nužudęs, man ir į galvą nebuvo atėjusi tokia mintis. Tave apgavo, sakydami, kad aš esu jį nužudęs. Aš neturiu priešų, kurie galėtų taip skaudžiai mane apšmeižti — kas galėjo tvirtinti, kad aš jį nužudžiau? Man neteisingai primetamas šis nusikaltimas... Visi juk žino, kad aš nuoširdžiai mylėjau ustazą Zachirą, vadovą mūsų trupės, kurioje aš dirbau per dvidešimtį metų. Aš visuomet jį gerbiau ir buvau dėkingas jam už rūpestingumą ir dėmesį, kurį jis man reikšdavo. Ir jis mane mylėjo, didžiai vertino mano talentą ir sugebėjimus. Kas gi galėtų iš mūsų trupės aktorių tvirtinti kitaip? Apklausinėk juos iš naujo, o pone! Jie, tikriausiai, supras klydę ir prisipažins melavę.

Kodėl aš nužudžiau ustazą Zachirą? Aplamai, ar galėtų būti man statomas toks klausimas? Aš net keliu vaikščioju atsargiai, bijodamas sumindžioti skruzdę, arba sutraiškyti kitą vabalėlį. Man nėra nieko baisesnio už nužudymą: aš kankinčiausi sumindžiojęs šiuos gyvūnus. Taip, nieko nėra baisesnio už nužudymą! Net teatro scenoje aš nekenčiau žudymo, ir taip nekenčiau, kad kolegos laikė mane minkštaširdžiu, o skirstant roles aš visuomet stengdavausi gauti gerojo, mielaširdingojo valdovo vaidmenį. Ir kaip tik dėl šio vaidmens aš visų buvau puikiausiai įvertintas. Ir tai todėl, kad aš nevaidinau, nepamėgdžiojau valdovų — šis vaidmuo virto mano gyvenimu, atitiko mano prigimtį.

Tikėk manim, pone tardytojau! Aš nesu ustazo Zachiro žudykas. Jeigu tu, apklausinėdamas mane, remiesi šita prielaida, aš esu priverstas atskleisti tau visą savo gyvenimą, turiu papasakoti apie savo santykius su ustazu Zachiru bei jo teatro trupe.

Dvidešimt metų aš vaidinau mielaširdingąjį valdovą, dvidešimt metų aš gyvenau didinguose rūmuose: auksu išpuoštos kolonos, aš sėdžiu soste, o mano karūna deimantais nusagstyta; aš dėviu šilko ir aksomo apsiaustą, kurio sparnus neša jaunuoliai — vergai. Dvidešimt metų aš ruošiu iškilmingus priėmimus, valgau iš brangių indų, geriu iš didelių žėrinčių taurių, auksą žarstau savo pavaldiniams.

O, nesakyk, pone, kad mano rūmai ir mano brangenybės iš popieriо ir skardos. Ne! Nei valdovas, nei sultonas nesvaigdavo taip laime savo rūmuose, kaip aš. Argi nejrodo tau mano ašaros, kad aš valdžiau tuos rūmus? Jeigu tau, pone tardytojau, būtų duota nors ir dešimt tonų tikro aukso, bet būtum apgyvendintas tyruose? Jeigu tu būtum patalpintas su tikromis brangenybėmis ten, kur nėra nė vienos gyvos būtybės? Argi tau patiktų tie didžiuliai turtai? Kokia iš jų nauda? Popierį ir skardą aš daugiau vertinu, jei tik aš galiu savo rūmuose naudotis valdovo galybe ir valdžia sultono.

Būk atviras, pritark man. Prisiekiu tau, o pone, pakilęs nuo valdoviško stalo, aš jausdavausi daug sotesnis, kaip tie prisivalgiusieji žinomose puotose. Aš dar iki šiandien jaučiu kvapą kepsnių ir skonį senojo vyno, kuris būdavo paduodamas man brangakmeniais išpuoštose aukso taurėse.

Džiaugsmu prisipildo mano širdis, kai aš pasigailiu pasmerktojo, kurį budelis veda egzekucijai. Nusikaltėlis stebi laimės kupinomis akimis, dėkodamas už malonę, puola prie mano kojų. Šis vaizdas verčia smarkiau plakti mano širdį ir iššaukia ašaras.

Pone tardytojau! Leisk man nusišluostyti ašaras ir, prisiekiu tau Alachu, nešijuok iš manęs. Aš, ištikrųjų, naudojausi visa prabanga ir turtais valdovų! Argi galima pamiršti puikią kilmingųjų palydą ir karo vadus, pracinančius prieš mane ir pagarbos ženklan priklaupiančius? Argi galima pamiršti, kaip puikiai mane nuteikdavo žavios dainininkės ir šokėjos? Tokiais momentais mielaširdingas valdovas mesdavo nuo savo pečių mantiją ir tapdavo džiaugsmo karalium. Argi galima pamiršti gražuoles, veriančias mane kupinais meilės žvilgsniais? Didžiausiu atpildu joms būdavo šypsnys ant mano lūpų.

O pone! Dvidešimt metų aš gyvenau kaip didysis valdovas, aš turėjau pavaldinius ir kariuomenę, kunigaikščius ir emyrus, mane supdavo vergai ir vergės. Ilgus metus aš naudojausi savo galia!

Tartas mano lūpomis žodis — neginčyjamas įstatymas; mestas žvilgsnis — šventai vykdomas įsakymas.

Taip slinko metai. Vienok aš neturėjau namų, kur būčiau galėjęs ilsėtis po spektaklio, gi leisti laiką su kolegomis kavinėse, aš nenorėjau: tušti su jais pasikalbėjimai, tik erzindavo mane. Teatras buvo mano vienintelė buveinė — visą laisvalaikį aš ir praleisdavau teatre. Dekoracijos bei kiti teatriniai reikmenys supo mane visą mano gyvenimą. Visi sakydavo man, kad aš esu valdovas, kad aš esu tas, kuris įsakinėja ir kurio klauso.

Vieną kartą ustazas Zachiras pakvietė mane į savo kabinetą. Jisai maloniai mane sutiko ir pasiūlė cigaretę. Oš užsirūkiau, o jisai pradėjo kalbėti apie mano teatrinę veiklą, iškeldamas mano prigimtus privalumus.

— Tu, suprantama, žinai, pone Machruz, kaip aš myliu tave, kaip augštai aš tave vertinu ir branginu. Tu žinai, kaip aš nepaprastai giliai vertinu tavo tarnybą ir todėl noriu tave apdovanoti.

Taip kalbėjo ustazas Zachiras. O aš, pažvelgęs į jį kupinu dėkingumo žvilgsniu, tariau:

— Pone, tu patenkintas manim ir aš tai laikau pačiu augščiausiu apdovanojimu.

— Aktoriaus kelias erškėčiais klotas, jo profesija reikalauja daug darbo, o tu jau praleidai su mumis dvidešimt metų, dalinaisi su mumis ir džiaugsmu ir rūpesčiais. Atidavęs esi mums viską — mes išsunkėme iš tavęs pačius brangiausius tavo talento syvus. Pribrendo tad laikas pagalvoti ir apie tavo poilsį — mes nutarėme tave atleisti iš tarnybos ir duoti tau pragyvenimui.

Pilnai nesuprasdamas, aš dar paklausiau:

— Tu nori mane atleisti?

— Taip, bet tau bus mokamas pilnas atlyginimas.

Aš nieko neatsakiau ir nuleidau galvą. Ūkanotoje minčių netvarkoje prieš akis ryškėjo vaizdas: štai kambarys prisipildė mano draugais, tarp jų emyrai ir ministeriai; štai mano vergai ir sargybos. Ir jie visi, sužinoję, kad aš palieku sostą, atėjo su manim atsisveikinti. Aš girdėjau graudžią muziką, aš mačiau save besileidžiantį mano rūmų didingais marmuro laiptais, aš mačiau savo pavaldinius besilenkiančius prie mano mantijos skvernų ir juos drėkinančius atsisveikinimo ašaromis.

Zachiro balsas privertė mane atsipeikėti.

— Kas tau? Kas atsitiko, pone Machruz?!

Aš pažvelgiau į jį, mano akys buvo sklidinos ašarų.

— Keista, tu, atrodo, esi nepatenkintas?

Aš nutvėriau jo ranką.

— O ne, mano... pone! Man nereikia atlyginimo... Man nieko nereikia. Tik leisk man dirbti tavo teatre! Veltui, be atlyginimo... Nevaryk manęs.

— Ką tu, pone! Aš ir nevarau tavęs. Aš tiktai suteikiu tau tai, kas tau priklauso. Pagalvok —tu tikriausiai būsi nuvargęs. Pailsėk, pergalvok ir ateik pas mane. Mes dar pakalbėsime.

(B.d.)

Siuskite Siuntinius PIGIAUSIU KELIU!

Mes esame VIENINTELĖ autorizuota agentūra Australijoje, galinti siųsti SIUNTINIUS TIESIOG JŪSŲ GIMINĖMS Į LIETUVĄ.

TIESIOGINIS KELIAS YRA GREIČIAUSIAS KELIAS.

Jūs mokate tik vienas persiuntimo išlaidas iš Australijos už siuntinį Jūsų giminėms į USSR: tai kaštuoja tik £ 1.0.7 11 svarų siuntiniui.

Supirkite prekes kur Jums patinka, pirkite ką norite ir atneškite (ar pasiųskite paštu) mums, pridėdami pirkimo kvitus (maksimalus svoris 11 svarų).

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tučtuojaus. Visus kaštus sumokate vietoje ir siuntinio gavėjas absoliučiai nieko nemoka.

Mes garantuojame, kad siuntinys saugiai pasieks adresatą per 2-3 mėnesius.

NĖ VIENAS SIUNTINYS NĖRA PRAŽUVĘS PER 11 METŲ.

MURRAY'S HEALTH FOOD STORES

91 Darlinghurst Rd., Kings Cross, Sydney.

TEL. FA 5195

●

Dovaniniais siuntiniais į sovietų valdomas teritorijas siunčiamoms gėrybėms įkainoti ir toliau turi teisę siuntinių priėmimo agentūros. Tą pareiškė lietuviškų laikraščių atstovams "Parcels to Russia, Inc." bendrovės pirmininkas p. Feigner, neseniai grįžęs iš Maskvos, kur siuntinių reikalais aiškinosi su "Inturisto" centru. ("Parcels to Russia, Inc.") yra viena iš keturių ar penkių bendrovių, turinčių "Inturisto" įgaliojimus siuntiniams priiminėti. Visos toss bendrovės turi po visą eilę sub-agentūrų.

DĖVĖTŲ DRABUŽIŲ ĮKAINOJIMAS

Neseniai "Inturistas" įsakė savo įgaliotoms agentūroms už vartotus drabužius ar kitus dalykus imti muitą, kaip ir už naujus, tai yra 100% nuo jų vertės (Anksčiau buvo imama 80% nuo vertės). Kaikurios agentūros tą išsiaiškino taip, kad vartoti daiktai turi būti ir įkainoti kaip nauji.

"Inturistas" gal ir neturėjo nieko prieš tokį išsiaiškinimą, bet tai sukėlė tikrą susijaudinimą siuntėjų tarpe. Maskvoje p. Feigneris tą klausimą iškėlęs, nurodydamas, kad Amerikoj dėvėtas drabužis ar kitoks vartotas daiktas, nors dar ir tinkamas, vertinamas vos apie 10% jo buvusios kainos.

Maskviečiai sutikę, kad jie Amerikos sąlygų ir kainų nežiną, todėl sutinką, kad agentūros ir toliau kainotų savo nuožiūra. Tiksliau tariant, p. Feigneris sakosi tokį pasitikėjimo pareškimą jis davęs įsakmiai savo agentūrai (aišku, ir sub-agentūroms), tačiau jis mano, kad tas pats galioja ir kitoms agentūroms.

Klausimas, kaip jis (ir jo agentūros) supranta "realias Amerikos kainas", p. Feigneris atsakė pavyzdžiu: "Aš negaliu įvertinti dėvėto apsiausto 30 ar 50 centų, bet jei vertinsim tarp 3 ir 5 dolerių, tai bus visiškai reali kaina.

AR DOVANA TURI KAINĄ

Į klausimą, ar vertinimo pagrindu imamos mažmeninės, ar urminės kainos, ir kaip vertinamas daiktas tuo atveju, jeigu jis siuntimo tikslu ne pirktas, o dovanotas (talgi visai neturi kainos), atsakoma taip: "Neimam pagrindan mažmeninių kainų, į kurias įeina visų tarpininkų uždarbiai, bet neturim teisės net ir dovanų pripažinti neturinčiomis kainos. Vertiname taip, kad būtų atsižvelgta ir "Inturisto" reikalavimų, ir siuntėjų interesų"... Vadinasi, reikia suprasti, kad "Inturistas" sutinka nereikalauti paties augščiausio įkainojimo, nes supranta, kad tada siuntinių kiekis visai sumažėtų.

"TARPTAUTINIS KAINARAŠTIS"

Ar ilgai siunčiamųjų daiktų įkainojimas bus taip paliktas agentūrų nuožiūrai — klausimas, į kurį aiškaus atsakymo nėra.

Inturistininkai sakę, kad jie jau ruošią "tarptautinį kainoraštį", tai yra, instrukciją agentūroms, po kiek kokius daiktus jie turi įvertinti. Tas kainaraštis jų esąs vadinamas "tarptautiniu" todėl, kad esą norima nustatyti uniformines kainas visiems kraštams. Tai yra, jei siųsi metrą medžiagos, tai jis, reikia suprasti, tame kainaraštyje bus įvertintas tiek ir tiek, nepaisant, kokia to metro kaina būtų tame krašte, iš kurio siunčiama...

Kas iš tokios "prokrusto lovos" išeitų, sunku numatyti. Tačiau koks ir kada tas kainaraštis bus — dar nežinia.

Tuo tarpu agentūros vertins siunčiamus daiktus pagal vietines kainas ir sąlygas.

TEISINIS PAGRINDAS

Paklausus, kokiu teisiniu pagrindu paremta esamoji siuntinių priėmimo tvarka, paaiškinta, kad tai yra numatyta Sovietijos — Jungtinių Valstybių prekybos sutartyje, kurios turinį, esą, būtų galima sužinoti pasiteiravus Komercijos Departamente.

Ta sutartimi leidžiama "Inturistui" turėti šiame krašte siuntinių priėmimo įgaliotinius, kontroliuojamus sutarta tvarka. Tačiau toje sutartyje nesą nustatyta ar ir koki muitai gali būti imami už dovaninius siuntinius.

Teisė tuos muitus didinti, mažinti ar naikinti priklausinti vien tik gaunančiojo krašto vyriausybei.

KODĖL TIE MUITAI YRA?

Kodėl Sovietija negalėtų dovaniniams siuntiniams muitų sumažinti ar juos visai panaikinti, kaip tai yra kituose kraštuose (net Lenkijos vyriausybė neseniai tuos muitus sumažino iki minimumo)?

Tas klausimas nesąs siuntinių priėmimo agentūros kompetencijoj. Tačiau p. Feigneris Maskvoje užsiminęs ir apie tai. Bet tenai esanti sava filosofija tuo reikalu.

Anot jų, vos koki 5% Sovietijos gyventojų turį giminių ar pažįstamų Amerikoje. Taigi tik ta nedidelė gyventojų dalis galinti gauti siuntinių. Kadangi kiti to tikėtis negali, tai siuntinių gavimas esąs nedidelės gyventojų dalies privilegija. Negaunantieji galį turėti pretenzijų dėl tokios nelygybės. Kadangi valstybė esanti "visų", tai muitas esąs tam tikra kompensacija "visiems" už tą mažumos naudojamą privilegiją. Reiškia, jei kas siunčia dovaną giminaičiui ar senų laikų draugui, tai turi atitinkamai apdovanoti ir ... visus.

O dėl muitų tarifų augštumo, tai tie tarifai esą dar nuo caro laikų užsilikę!...

DOVANINIAI SIUNTINIAI

Dovaniniai siuntiniai į okup. Lietuvą ir kitas sovietų valdomas sritis, šiandien plaukia veik iš visų laisvojo pasaulio kraštų. Reta rasti lietuvišką šeimą ir Australijoje, kuri nesiųstų vaistų ar kitų gėrybių savo artimiesiems. Viso: gėrybės eina per siuntinių priėmimo agentūras. Siuntinius įkainuoti ir nustatyti muitus, tačiau, tegali tik "Inturisto" įgaliotos agentūros. Čia perspausdiname santrauką Amerikos lietuvių "Dirvos" savaitraštyje (š.m. gegužio 2 d.) tilpusio V.R. pasikalbėjimo su "Parcels to Russia, Inc." bendrovės pirm. Feigner, nesenai grįžusiu į JAV-bes iš Maskvos, kur jis turėjo pasitarimus su "Inturist" centru. Str. įdomus ir mums, nes jame paliesti ir mums rūpimi klausimai. "M.P." Red.

PAGERINAMA KLAIDŲ ATITAISYMO TVARKA

Atsitikdavo kaikada, kad per klaidą koks nors į siuntinį įdėtas daiktas likdavo neįrašytas. Kartais pakvitavime daiktas įrašytas ir muitas už jį paimtas, bet sąrašo vertime į rusų kalbą per klaidą praleistas. Tais atvejais siuntinys arba būdavo grąžinamas, arba iš gavėjo buvo paimamas muitas, paprastai labai didelis. Dabar esą sutarta tokių klaidų atvejais muito iš gavėjų neimti ir siuntinių išdavimo nesulaikyti, o tik atžymėti kladą ir išreikalauti iš agentūros papildomą muitą, jei pasirodytų, kad jis nebuvo paimtas.

Jeigu atsitiktų, kad už kurį daiktą buvo paimtas muitas ,bet daiktas į siuntinį nebuvo įdėtas, tai muitas bus grąžintas, o jeigu daiktas žūtų, tai būtų grąžinama ir jo vertė.

Taigi, naujienų siuntinių srityje tuo tarpu nedaug. Bent ligi tas "tarptautinis kainaraštis" atsiras...

EKSKURSIJOS, BET... NE Į LIETUVĄ

Naujiena, kuria "Parcels to Russia, Inc." pirmininkas didžiuojasi, tai jo sudaryta sutartis su "Inturistu", kurią jis įgaliojamas organizuoti ekskursijas ir paskirų asmenų keliones į Sovietiją.

— Kur? — buvo vienbalsis mūsų klausimas. P. Feigneris paėmė "Inturisto" reklaminę knygutę ir ėmė skaičiuoti numatytus maršrutus: Maskva — 5 dienos, Maskva — 7 dienos, Maskva ir Leningradas, Kijevas ir Maskva, Minskas ir Maskva, Kijevas ir Odesa, Leningradas Kijevas ir Maskva... ir t.t., iš viso 15 ar 17 maršrutų .

— O į Pabaltijo kraštus?

— Mmm... nematau...

— Taigi, ir mes nematome...

P. Feigneris optimistas. Jis tuojau apsiėmė paklausti "Inturisto" centrą, — kaip su kelionėmis į Pabaltijo kraštus: čia yra gana daug suinteresuotų.

Skatinome, kad paklaustų apie galimybes nuvykti ne tik į Vilnių, Rygą ar Taliną, bet ir mažesniuosius miestus, miestelius ir kaimus.

Žadėjo paklausti. Lauksime atsakymo.

KO LABIAUSIA REIKIA?

Į šį klausimą inturistininkai atsakę, kad "nieko nereikia, pas mus visko yra"... Tačiau, jeigu jau siunčiama, tai (bent p. Feigneris turįs tokį įspūdį) geriausiai apsimoka siųsti drabužiams medžiagas, odas, na, ir visokius kitokius praktiškus dalykus (pav., geresnės rūšies virtuviniai indai — auksas!), o taip pat ir dėvėti, bet dar geri drabužiai, kol jų įkainojimas laikosi realistiškose ribose.

Pasiūti nauji drabužiai siųsti mažiau praktiška, kadangi jų įkainojimas augštas, muitas 100%, tuo tarpu iš medžiagų drabužių pasiuvimas tenai esąs prieinamas. (Medžiagoms muitas tik 50% nuo įkainojimo).

Apie vienokias ar kitokias politines siuntinių siuntimo bei gavimo implikacijas, žinoma, kalbėta nebuvo, kadangi siuntinių priėmimo agentūros esančios tik agentūros, vykdančios joms nustatytas taisykles bei apsiimtas pareigas ir tuo besiverčiančios... Jų interesas esąs, kad siuntiniai eitų, nueitų, kad jų būtų kodaugiau. Tvirtina, kad tenai siuntinių įteikimas vykstąs tvarkingai (na, gal kokiam mažam punkte ir pasitaiko "žiurkių", bet negi visur jų išvengsi...).

Reikia pripažinti ,kad praktika tą agentūrų užtikrinimą dėl siuntinių įteikimo tvarkingumo daugumoje atvejų patvirtina.

Kas galėtų padėti išprašyti muitų bei kitų siuntimo mokesčių sumažinimą, to agentūros nežino ir sakosi nesančios kompetentingos ką nors ta linkme daryti.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

L.N. Statutas

PRIVALOMAS VISIEMS NARIAMS

Š.m. birželio mėn. 24 d. "Mūsų Pastogės" Nr. 25 (427) p. M. Bogušas straipsnyje "Viešas pareiškimas" rašydamas apie Sydnėjaus Lietuvių Namų įsigijimo opiuosius reikalus, tarp kitko pareiškia: "...kol namai dar nenupirkti ir pinigai laikomi banke ar pas iždininką, aš viešai pareiškiu (aš turiu tai padaryti teisę), kad mano, kad ir mažas (£ 15.0.0) įnašas būtų pervestas Bankstowno Lietuvių Namų Valdybai".

Sydnėjaus Lietuvių Namų Taryba, nenorėdama leistis į jokiu gincus bei, kaip p. M. Bogušas, rašo, klausytis triukšmingo plunksnų braškėjimo, vadovaudamosi turimais atskaitomybės dokumentais bei knygomis randa, kad p. M. Bogušo Sydnėjaus Lietuvių Namų įsigijimui 1955 m. gegužės mėn. 22 d. pajamų kvitu Nr. 21/5 yra įmokėta tik £ 5.0.0 padengimui duoto pasižadėjimo ir Ponios Danguolės Bogušienės 1955 m. rugsėjo mėn. 25 d. pajamų kvitu Nr. 16/1 — £ 10.0.0. Taigi iš formalios pusės atrodytų, kad p. M. Bogušas, prašydamas pervesti Bankstowno Lietuvių Namų Valdybai £ 15.0.0, kai nėra po pamintu straipsniu p. D. Bogušienės parašo, būtų lyg ir suklydęs, jau visiškai nekalbant apie Sydnėjaus Lietuvių Namų Klubo Įstatų 9 ir 19 straipsnį, kuris, atrodo, p. Bogušui, kaip to klubo nariui, yra lygiai privalomas, kaip ir visiems kitiems.

Sydnėjaus Lietuvių Namų Klubo Taryba.

Red. pastaba. Sydnėjaus Lietuvių Namų įstatų 9 str. sako, kad "L. N." sarys neturi teisės perleisti ar palikti kitam jam priklausančios turto dalies, o str. 19 sakoma, kad visi nario įmokėti įnašai jokiais atvejais nariams nebegražinami, išskyrus klubo likvidacijos atveji, aptartą 91 str.

Apie institucijas,

KURIOS NESKELBIA SAVO ĮSTATŲ

"T.A." Nr. 21, po antrašte "Faktai ir komentarai", Jurgis Kalnas rašo: "Kad Tėviškės Aidai nėra prieš Melbourno lietuvių namus nusistatę, rodo jau vien tas faktas, kad "T.A." išspausdino Melbourno Lietuvių Klubo, Inc. status, kuriuos p. Čibiras savo laiške cituoja ir apie kuriuos be T.A. jis greičiausiai būtų nieko nežinojęs."

Su Melbourno Lietuvių Klubo, Inc. įstatais buvau susipažinęs žymiai anksčiau, todėl aš ir negalėdavau suprasti, kodėl "T.A." telpa tiek daug pasisakymų, niekinančių Melbourno Lietuvių Klubą, ketinantį įgyti Melbourno lietuviams namus.

Ko aš, tačiau, norėčiau, tai kad būtų paskelbta spaudoje Melbourno Parapijos namų ir Adelaidės lietuvių "Caritas" įstatai, kurių niekas, net ir aukojantieji pinigus, negali gauti. Aš manau, kad "T.A." prieš šias dvi institucijas tikrai nieko neturi ir ras progos jų įstatus paskelbti. Šių institucijų įstatus išspausdinus, paaiškėtų daug neaiškumų, kurie dabar jas slegia Bendruomenės akyse. Nes abi šios institucijos, nei stelgiantis, nei turtą užperkant, nėra savo įstatų skelbusios spaudoj, nei kitaip viešai pagarsinusios. Bendruomenė buvo pastatyta prieš įvykusį faktą. Todėl, paskelbdami šių institucijų įstatus, "T.A." Bendruomenei tikrai daug pasitarnautų. Kadangi Bendruomenės nariai prašomi prisidėti pinigais, jau mandagumas reikalautų, kad jie būtų supažindinti ir kaip jų nupirktas turtas bus tvarkomas, kas su juo atsitiks likvidacijos atveju.

S. Čibiras.

VIENAS VYRAS — NE TALKA

VIENAS ŽODIS — NE ŠNEKA

— TAD VISI Į LIETUVIŠKŲ NAMŲ ĮSIGIJIMO TALKĄ!

VILNIEČIO KELIONĖ TRAUKINIU

Garsintuvas paskelbė, kad iki traukinio išvykimo liko trys minutės. Nešdamas vieną lagaminą pats, o kitą įdavęs jį išlydinčiam giminaičiui, vilnietis bėgte leidosi į traukinį.

— Turite bilietą? — sustabdė jį prie išėjimo į peroną.

— Turiu, ką tik nusipirkau...

— Rodykit, — pareikalavo konduktorius.

— Bet traukinys jau išvyksta, — jieškodamas kišenėse bilieto, bandė aiškintis vėluojantis vilnietis.

Tikrintojas nieko neatsakė, bet į peroną praleido tik tuomet, kai gavo pačiupinėti keturkampį kartonėlį.

Atsidūręs vagone, vos nepavėlavęs vilnietis prisminė kad neatsisveikino su giminaičiu. Kontrolerius jo nepraleido: neturėjo perono bilieto.

— Ir kas juos išgalvojo! — šluostydamas nuo skubėjimo surasojusią kaktą, pagalvojo vilnietis. — Jeigu jau taip reikia pinigų, tai tegu ima brangiau už bilietą ir nekankina su tais peroniniais, pasilikusiais nuo buržuazinių laikų.

Drauge su giminaičiu geležinkelio stotyje liko ir visos antrame lagamine buvusios lauktuvės. Vilniečio nuotaika visiškai sugedo. Susiradęs vietą vagone, jis atsisėdo kamputyje ir tylėdamas laukė kelionės galo.

Vagono viduje nelabai švaru. Bet kad būtų tikras šiukšlynas irgi nepasakysi: kur ne kur šluotos brūkštelėta, pro langus kas trečias saulės spindulys prasiveržia, o jeigu durų rankena išsuodino — vandens galima rasti nusiplauti.

Teisingai sakoma, kad kelionėje pažintys greitai užsimezga. Nespėjus dar traukiniui sujudėti, į vieną vagoną susėdę žmonės jau šnekasi lyg seni pažįstami.

Vilnius tolo. Pro vagono langą bėgo namai, medžiai, telefono stulpai. Netrukus traukinys stabtelėjo Paneriuose.

— Kažin, jeigu taip šaškių ar šachmatų paprašius? — lyg sau, bet taip, kad ir kiti girdėtų, pasakė priešais kolūkietį su ministerijos darbuotoju sėdėjęs vilnietis.

— Galima būtų sumesti, — atsiliepė kolūkietis.

— Neišdegs, — užtikrino ministerijos darbuotojas. — Šaškių negausite.

Keleivis, pasiūlęs sužaisti šaškėmis, pakilo iš savo vietos ir nuėjo pas vagono palydovę. Grįžo tuščiomis:

— Tikrai neišdegė...

— Neturi šaškių? — su apgailestavimu paklausė jo partneris.

— Palydovė pradėjo bartis. Priemiestinis traukinys, sako, tau ne koks nors šaškių ar šachmatų klubas.

— Taip ir pasakė?

— Taigi. Ir dar paaiškino, jog traukiniu važiuojama, o ne šaškėmis žaidžiama.

Klausydama pasikalbėjimo mergina, dėvinti studentišką kepuraitę, užvertė knygą ir pasidėjo ją ant kelių.

— Sunku skaityti, — pasakė ji. — Važiuojant raidės kaip gyvos šokinėja. Vagono apšvietimas blogas. Kodėl nebūtų galima tas porą valandų praleisti prie šaškių lentos? Vis mažiau prailgtų kelias.

— Tolima komandiruotė dar labiau nusibosta, — įsijungė į pokalbį ministerijos darbuotojas. — Dar gerai, jei važiuojant nakti į vagoną girtų neįleidžia. O tai, žiūrėk, jie ir užsimano savo balsus parodyti. O jau tie ruporai, tai ir nedidelėj stotelėj taip šaukia, kad ne tik mieganti bet ir numirusį galėtų prižadinti.

Traukinys vėl sustojo. Prie durų susibūrę keleiviai staiga šoko atgal.

— Kas atsitiko? — spausdamiesi prie langų, domėjosi vagone buvę keleiviai.

— Suvažinėjo ką nors?

— Ne, nesuvažinėjo. Juk traukinys stovi...

Viskas netrukus paaiškėjo: pro vagono langus praėjo plaktuku nešinas geležinkelininkas. Pažiūrėjus į jį, atrodė, kad jis ne plaktuku stuksendamas ratus tikrina, o dievai žino kokias pareigas atlieka — visas suodinas, tik akys ir dantys baltuoja, drabužiai lyg iš alyvos ištraukti. Atrodo, ims ir pradės nuo jų lašėti. Tai jį pamačiusios moterys išsigando. Nežinodami priežasties atgal į traukinį šoko ir kiti. Tiesą sakant, nereikėjo jiems baimintis. Po kiek laiko bilietus tikrinęs kontrolierius, jeigu ir skyrėsi kiek nuo ano geležinkelininko, tai ne taip jau daug: uniforminis munduras su blynų valgymo žymėmis, batai šepečio nematę...

Išvažiavus iš Lentvario, į vagoną įėjo du vyriškiai. Pirmasis, nusiėmęs kepurę, žengė kiek priekyje antrojo, įsikabinusio jam į parankę.

— Kalėdot pradeda — juos pamatęs, susierzinusiu balsu pratarė kažkuris keleivių.

— Padėkit aklam ir nebyliui, — lyg atsiliepdamas pradėjo tas, kuris ėjo kiek atsilikęs ir atrodė aklas.

Jį vedęs ištiesė kepurę arčiausiai sėdėjusiai. Moterėlė atsiduso, pasirausė krepšyje ir įmetė smulkų pinigą.

— Gereji žmonės, — kreipėsi neregys į kitą keleivį. — Padėkit aklajam ir nebyliui nelaimingam.

Kepurės dugne atsirado rublinė, smulkūs pinigai.

Perėję visą traukinį, nesustabdyti nei kontrolieriaus, nei geležinkelio milicijos ,aklas ir nebylys išlipo Kaune. Nuošalesnėje vietoje, toliau nuo žmonių, jiedu susiskaičiavo surinktus pinigus.

— Mažoka, bet puslitriui užteks, — pasakė vaizdavęs nebylį. — Pažiūrėk, kiek laiko liko iki kalingradiškio.

Kitas sukčius, vaidinęs neregį, išsitraukė laikrodį, išsiėmė traukinių tvarkaraštį, pažiūrėjo:

— Laiko dar marios... Išgėrę ir išsipagirioti spėsime...

Besiskirstančius keleivius, išeinant į miestą, sustabdė dar vienas kontrolierius.

— Piliečiai, grąžinkite bilietus, — paliepė jis.

Nors ir nelabai suprasdami, kam tuos bilietus iš jų atima, piliečiai juos atidavė.

— Grąžinkite bilietą, pilieti, — sustabdė kontrolierius ir ministerijos darbuotoją.

— Man komandiruotė, — paaiškino tas. — Suprantate, atsiskaityti buhalterijai reikės.

— Nieko nežinau, — atkirto geležinkelio įstatymų saugotojas. — Įsakyta visus bilietus iš piliečių — keleivių, pravažiavusių traukiniu, surinkti.

... Grįžtant į Vilnių, autobusų stotyje sutikau ministerijos darbuotoją. Jis taip pat pirkosi bilietą autobusu.

Vilniuje girdėjau kad atsakingieji Geležinkelių valdybos darbuotojai važinėja atskiru vagonu arba automašinomis. Aš jiems nei vagono, nei automašinų nepavydžiu. Bet vis dėlto pagalvojau: o kas būtų, jeigu tie draugai pavažinėtų kaip paprasti keleiviai, kad pastovėtų eilėje bilieto, paskui peroninio bilieto ir taip tolau ir panašiai. Ar nepasitaisytų reikalai?

B. Mintautas.

Vilniaus "Tiesa", 1957.1.19.

PER TAZAB LONDONE GALITE PASIŲSTI

rankines ir kojines

SIUVAMAS MAŠINAS

Muitai sumokami Londone

Tazab & Co. Limited, 22 Rolad Gdns, London, S.W.7.

SENIMAS JAUNIMO ORGANIZACIJOSE

(sks) Birželio 30 d. Maribyrnonge, rajono vado namuose įvyko "Liepsnojanti Lelija" židinio sueiga, kurion atvyko apie 30 skautų bičiulių ir narių. Įdomų pašnekėsį "Senimas jaunimo organizacijose" pravedė pedagogė ir didelė skautų bičiulė E. Žižienė. Ji nušvietė amerikiečių, australų ir lietuvių auklėjimo skirtumus ir juos palygino naujų laikų perspektyvoje. Diskusijose dalyvavo visa eilė narių ir svečių. Jos buvo labai gyvos. Prieita išvada, kad senimo pavyzdys yra labai reikšmingas, kad jaunimas kurį laiką jei ir nusikreipia nuo lietuviškos bendruomenės, vėliau grįžta ir joje jaučiasi daug jaukiau. Apskritai mūsų jaunimas yra darbštus, veiklus ir sąmoningas savo tautai.

"DŽIUGO" TUNTAS SUSILAUKĖ DVASIOS VADOVO

(sks) Ilgesnį laiką "Džiugo" Tuntas buvęs be dvasios vadovo, pagaliau jo susilaukė. Židinio sueigoje Skautų Tėvų Komiteto pirmininkas J. Antanaitis pristatė kun. Juozą Petrauską skautų vadovams ir svečiams naujuoju dvasios vadovu Melbourno skautams. Visi sueigos dalyviai labai apsidžiaugė šia žinia. Savo džiaugsmą ir gražius linkėjimus pareiškė LSS Australijos Rajono vadas v. s. A. Krausas, Brolijos vadeiva psktn. A. Bakaitis, "Džiugo" Tunto tuntininkas psktn. E. Pankevičius ir kiti. Kadangi kun. J. Petrauskas kunigauja australų parapijoje, yra gautas leidimas iš australų parapijos klebono bei Melbourno vyskupo. LSS-gos Vyriausias Katalikų Dvasios Vadas v.s. kun. dr. J. Vaišnora Romoje ir LSS Australijos Rajono Dvasios Vadovas vyr. skltn. kun. P. Butkus Sydnėjuje paskyrė kun. Juozą Petrauską "Džiugo" Tunto Melbourne Dvasios Vadovu.

Sueigoje dalyvavęs naujai paskirtasis Dvasios Vadovas atsakė į visus sveikinimus ir linkėjimus padėkodamas ir pasižadėdamas dirbti lietuviškos skautijos labui. Jis esąs gerai susipažinęs su skautų sąjūdžiu, skautavęs Lietuvoje ir Italijoje.

NAUJA ŽIDINIO VADOVYBĖ

(sks) Birželio mėn. 30 d. sueigoje išrinkta nauja "Liepsnojanti Lelija" židinio vadovybė: Išrinkti: tėvūnu N. Butkūnas, kanclerių V. Pleškūnas. Tėvūno adresas: N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kilda South, Vic., Telefonas LU 6671. Norintieji įsirašyti į židinį vyresnio amžiaus skautai (nuo23 m.), kreipiasi į židinio tėvūną.

"VENTOS" VIETININKIJA

(sks) S.v. vyr. skltn. P. Stelmoko vadovaujama "Ventos" Vietininkija Brisbanėje palaipsniui auga ir tvirtėja. Džiamborės Fondui vietininkija pasiuntė 15 svarų ir tuo paremė iš Vokietijos vykstančius mūsų brolius į rugpjūčio mėn. įvykstančią Tarptautinę Džiamborę Anglijoje.

Gyvai ruošiamasi lietuvių tautinei stovyklai, kuri numatyta 1958 m. gale suruošti visų vietovių lietuvams skautams mūsų skautijos 40 metų sukakčiai paminėti. Greičiausia šioji stovykla įvyks Victorijoje, nes tuo metu iš visos Australijos suvažiuoja ALB Tarybos atstovai Geelongan. Ta proga čia įvyks visokių parengimų bei kitų jaunimo organizacijų suvažiavimai.

"Ventos" Vietininkija jau turi surinkusi, sutaupiusi 100 svarų stovyklavimo išlaidoms padengti. Tai pavyzdys kitų vietovių skautams besiruošiant tautinei stovyklai. Vietininkija ,be to, turi dar stovyklinį inventorių 30-čiai asmenų.

"Ventos" Vietininkijos šeima padidėjo. Neseniai davė vyčio įžodį: skltn: Povilas Kviecinskas, psktln. Evaldas Sagatys, psklt n. Vaidas Stankūnas. Vyresnių skaučių įžodį davė: skltn. Irena Gudaitytė ir psklt n. Malvida Vilkinaitė. Sėkmingo skautavimo įžodį davusiems!

Brisbaniečiai smarkiai vykdo ir skautiškos spaudos vajų. Būdami neskaitlingi bet veiklūs gali pralenkti kitų vietovių brolius ir seses, gyvenančius skaitlingesnėse vietovėse.

Dr. J. Mackiewicz

NERVŲ SPECIALISTAS

25 Balston St., St. Kilda, Vic.
Tel. LB 4083.

JOSŲ REIKALAMS

naudokitės lietuvišku

Express Taxi Truck

Skambati UY 4727

COSMOS Trading Co.

Sav. A. Vaitiekūnas

SIUNČIAME Į LIETUVĄ BEI RUSIJĄ JŪSŲ PAČIŲ SUPAKUOTUS SIUNTINIUS.

Siuntinius prašau prisiųsti arba pristatyti mūsų adresu. Įpakavimą atliekame patys.

Jūsų supirktų prekių siuntinio svoris padidintas iki 22 lbs. Persiuntimo išlaidos tos pačios.

APMUITUOJAME
vietoje ir pilnai
apdraudžiame.

Prie siuntinio nebūtina pridėti prekių kainų kvitus.

ADRESATAS GAUNA

siuntinį per 2½ — 3 mėnesius nieko neprimokėdamas.

Laukiame Jūsų su siuntiniais bet kuriuo laiku ir savaitgaliais: 2 SCHOFIELD ST., ESSENDON, VIC. (važiuoti iš Elizabeth St., Essendon tramvajum, iki 44 sustojimo Glass St.).

Taip pat:
300 Little Collins St., Melbourne C. 1. Tel.: Central 1270. Val.: 11 ryto — 6 vakaro, šeštad. 9 ryto — 1 p.p.

Sekantis laivas išplaukia liepos mėn. 15 d. Siuntiniai išsiųsti šiuo laivu pasieks adresatus spalio mėnesio viduryje.

SKYRIAI SYDNĖJUJE:

1. A. MAURAGIS

18 Crinan St., Hurlstone Park, N.S.W.

Darbo dienomis nuo 1 val. iki 6 val. ir šeštadieniais nuo 10 val. iki 6 val.

Sekmadieniais ir darbo dienomis vakarais kreiptis: 82 Victor Ave., Picnic Point.

2. J. STATKUS

"ROTA" Delicatessen, 92 Broomfield St., Cabramatta, N.S.W. Tel. UB 3498. Val.: 7 ryto — 7 vakaro, kiekvieną dieną.

KNYGOS JAUNIMUI

Terros leidiniai Australijos lietuviams

Grimų pasakos, gražiausių ir mažųjų mėgiamiausių brolių Grimų pasakų knyga. Iliustruota, didesnio formato, virš 160 psl. 19/-

Jūrininko Sindbado nuotykiai, kaip jie papasakoti išgarsėjusioje arabų pasakų knygoje "Tūkstantis ir viena naktis". Iliustruota, didelio formato. 13/-

Vincas Krėvė: Rytų pasakos, egzotiškų pasakų iš indų, persų ir arabų gyvenimo ir tautosakos knyga. Pasaka apie indą, kuriame karalius laiko geriausiąjį savo vyną, perlas mūsų jaunimo literatūroje. 16/-

Liudas Dovydėnas: Naktys Karališkiuose, puiki apysaka mažiesiems apie auksinę šienapjūtę Karališkių lankose. 13/-

Jurgis Jankus: Senas Kareivis Matatutis, apysaka jaunimui apie nuostabų ir nepaprastą žemaiti Matatutį ir apie dar nepaprastesnius jo žygius. 21/9

Balys Sruoga: Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus, apysaka apie Joną Mažrimiuką ir apie tai, kaip jis 1812 m. iš Viekšnių Kaunan nusikraustė ir ten Napoleoną regėjo ir kas iš to išėjo. Iliustruota. 16/-

Dr. V. Sruogienė: Lietuvos istorija, vadovėlis lituanistinėms mokykloms ir vaikams, su Lietuvos praeitimi susipažįstantiems namuose. 21/9

Visų šių knygų katalog· nės kainos yra apie 30% augštesnės čia nurodytų kainų. Šias knygas galima gauti arba tiesiog leidykloje, adresu: Terra, 3333 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. USA, arba pas leidyklos atstovus Australijoje: N. Butkūną, 9 Cowper St., St. Kilda, Vic.; E. Stašį. 72 Canterbury Rd., Canterbury, Sydney, N.S.W.; P. Lukošiūną, 1665 M GPO, Adelaide, S.A., arba A. Kubilių, 131 Crozier Ave., Adelaide, S.A.

EUROPIETIS SPECIALISTAS
OPTIKAS

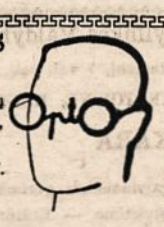

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef.
(Priešais Melbourno Town Hall.)
Centr. 1819

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

Redaguoja Antanas Laukaitis.
Adresas: 237 Sydenham Rd., Marrickville, N.S.W.

Iš A.L.F.A.S. Veiklos

Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba (A.L.F.A.S.), kurią šiais metais sudaro: pirmininkas V. Daudaras, nariai L. Karvelis ir A. Laukaitis, savo posėdyje birželio mėn. pabaigoje apsvarstė eilę Australijos lietuviams svarbesniųjų sportinių klausimų.

Šiais metais A.L.F.A.S. Valdybai prisistatė Sydnėjaus, Melbourno, Adelaidės ir Geelongo lietuvių sporto klubų naujosios valdybos. Iki šiol dar jokių žinių apie savo veiklą nesuteikė Canberros, Pertho ir Tasmanijos sportininkai, nors spaudoje dažnai minima ir jų įvairūs pasirodymai.

Valdyba priėjo išvados, kad norint atsiekti didesnio ir glaudesnio bendradarbiavimo tarp aktyviųjų sportininkų ir bendruomenės, visuose klubuose turi būti suaktyvintas narių-rėmėjų telkimas. Kitiems klubams galėtų būti pavyzdžiu Sydnėjaus "Kovas", prie kurio yra sudarytas specialus narių-rėmėjų būrelis, kuris, tvarkydamasis savarankiškai ir turėdamas vieną atstovą kaipo ryšininką, remia sportininkus visuose jų darbuose ir parengimuose moraliniai ir pagal išgales materialiai.

Valdyba, norėdama suaktyvinti jaunių sportinę veiklą Australijoje, siūlo:

Visiems sporto klubams pravesti savo miestuose jaunių nuo 12 iki 18 metų registraciją.

Sueiti į artimesnius santykius su jaunių tėvais, išaiškinant jiems sporto reikšmę lietuviui jaunuoliui tremtyje.

Skirti atskirą asmenį jaunių tvarkingam vadovavimui, kuris būtų atsakingas už jaunių darbus ir kuris kartas nuo karto duotų apyskaitą tėvams už jaunių praleistą laiką sportinėse treniruotėse.

Sueiti į kontaktą su kitomis jaunimo organizacijomis, kurios galėtų savo nariams patarti įsijungti į sportinius vienetus, nes fizinis auklėjimas ir sportas gali išugdyti ne tik gerus sportininkus, bet taip pat ir gerus ideologinių organizacijų narius.

Iki šiol įvykusiose sporto šventėse dažnai iškildavo įvairių techninikinių ginčų, nes neturėta pastovių sporto švenčių taisyklių. Valdyba pavedė V. Daudarui sudaryti pagrindines taisykles, kurias, valdyba peržiūrėjus, pasiųs kiekvienam klubui ir kurių bus privaloma laikytis ateityje.

Valdyba apsvarstė Adelaidės "Vyties" pasiūlymą sporto švenčių metu pravesti jaunių krepšinio pirmenybes ir nutarė:

Atsiklausti visų klubų apie jaunių varžybų pravedimą visose šakose, bet ne vien krepšinyje, kaip siūlė "Vytis". Jaunių amžių skaityti iki 18 metų, kas buvo praktikuojama Lietuvoje ir yra Australijoje ("Vytis" siūlė jaunius skaityti iki 21 metų).

Valdyba nutarė pasiųsti aplinkraštį visiems sporto klubams pristatant naująją A.L.F.A.S. Valdybą ir apibudinant svarbesniuosius nutarimus.

Valdyba prašo visus klubus reguliariai teikti žinias iš savo veiklos "Mūsų Pastogės" Sporto Skyriui, nes jis bus tik tada įdomus, kai visi jame bendradarbiausime.

Adelaidėje

PO PERSITVARKYMŲ

Naujoji "Vyties" valdyba šiais metais yra užėmusi platų veiklos barą. Klubas, metų pradžioje pergyvenęs nemažą krizę, išsirinko naują valdybą prieš pat krepšinio sezono pradžią, kuri susidūrė su eile sunkių ir skubiai spręstinų problemų. Lėšų stoka, senos valdybos skolos, komandų pergrupavimas ir jų paruošimas, turėjo būti skubiai tvarkomi dalykai. Gavus pašalpą iš ALB Adelaidės valdybos ir surengus šokių vakarą, buvo pradėta mokėti skolos ir nupirkta naujų kamuolių. Reikia pagirti pačius sportininkus-es, kurie savais pinigais įsigijo uniformas ir gana pavyzdingai moka nario mokestį. Šiuo metu kiekviena komanda turi savo atskirą trenerį. Žaidėjai, su mažomis išimtimis, pavyzdingai lanko treniruotes. "Vyties" pirmąją komandą treniruoja A. Ignatavičius ir ji turi net tris treniruotes savaitėje. Greitu laiku numatoma pradėti ir tinklinio treniruotes.

"Vyties" klubas šiais metais yra subūręs per 50 aktyviųjų sportininkų, kurių daugumą sudaro besimokantis jaunimas. Labai gaila, kad Adelaidės lietuviškoji visuomenė per mažai kreipia dėmesio į sportuojančius Adelaidės lietuvius. Rungtynių metu salėje tesimato tik keli "prisiekę" krepšinio mėgėjai, o narių-rėmėjų organizavimas taip pat vyksta sunkiai. Sportininkai, daugumoje moksleiviai, finansiškai klubą negali paremti, o išlaidų yra daug. Naujoji "Vyties" valdyba kviečia visus Adelaidės lietuvius, užmiršus visas buvusias klaidas, skaitlingai prisidėti prie sportininkų dirbamo darbo ir juos remti. Savo parama jauniesiems sportininkams galėtų daug padėti tėvai, leisdami ir paragindami savo vaikus įsijungti į lietuviškąjį sportinį gyvenimą.

KREPŠINIS

Antrajame rate "Vyties" pirmasis vyrų penketukas pradėjo savo laimėjimų seriją ir dabar stovi trečioje vietoje. Gražioje kovoje vytiečiai laimėjo prieš Glenelg australus 75:40 (39:20). Taškus pelnė: Ignatavičius 38, Gurskis 16, Petkūnas 8, Pyragius 7, Visockis 6.

Paskutinėse savo rungtynėse "Vytis" susitiko su stipriausia šio žiemos turnyro komanda, iki šiol ėjusia be pralaimėjimo, ir prieš ją po ypatingai gražaus žaidimo, laimėjo 47:39 (23:20). "Vyčiai" taškus pelnė: Ignatavičius 25, Petkūnas 11, Pyragius 5, Petruška 4, Visockis 2. Nors šios rungtynės ir buvo sužaistos visų žaidėjų labai gerai, bet žaidimo metu kalbos ir ginčai žemina ir nustelbia gerą komandos vardą. Šitai neturėtų kartotis.

Jaunių vyrų pirmoji komanda varžybų lentelėje stovi antroje vietoje. Į šią komandą, trenerio Urnevičiaus pageidavimu, yra perkelti iš senjorų pirmosios komandos žaidėjai Lapšys ir Urmonas. Paskutinėse rungtynėse jauniai laimėjo prieš Y.M.C.A. 79:34 (32:18). Taškus pelnė: Lapšys 26, L. Urmonas 22, Pocius 19, Rakauskas 8, R. Urmonas 4.

Jaunių vyrų antroji komanda stovi ketvirtoje vietoje. Reikia pažymėti, jog priešininkų komandose žaidžia suaugę vyrai. Antrąją jaunių komandą treniruoja Brovčenko.

Moterų pirmąją ir antrąją komandas treniruoja Kitas. Moterims, nors šiuo metu ir nelabai sekasi, bet jos turi daug gerų norų ir didelio ryžto, kas ir yra svarbiausias pagrindas komandai.

B.N.

Vėl skraidančios lėkštės

Po eilės metų spekuliacijų apie skraidančias lėkštes, britai pastaruoju metu į šį reikalą pradėjo rimtai žiūrėti. Britų oro pajėgų ministerija nuo 1947 m. yra užregistravusi apie 10.000 pranešimų, kada žmonės savo akimis yra matę "skraidančias lėkštes". Daugumas šių pranešimų atmesti, nustačius, kad daugeliu atvejų skraidančiomis lėkštėmis buvo palaikyti meteorai, turbininiai lėktuvai ar kitoki žinomi skraiduoliai. Bet buvę daug atsitikimų, kada dideliame augštyje, nepaprastu greičiu skridę objektai, buvo užregistruoti karo aviacijos radarų ir stebėtojų.

Londone yra speciali įstaiga aiškinti skraidančioms lėkštėms, o slaptuose aerodromuose dieną ir naktį budi lakūnai prie paruoštų turbininių naikintuvų, kad ikekvienu metu galėtų pasitikti ir pasekti "nežinomus skraiduolius".

DĖMESIO!

Neužmirškite švenčių ir kiekviena proga įsigyti

LIETUVIŠKO KRUPNIKO
(Honey Liqeur)

ir degtinės trijų rūšių: VODKOS, SLYVOVICOS, ZUBROVKOS, POMERENZ, kurios yra augštos kokybės ir pardavinėjamos visoje Australijoje. Tad reikalaukite

Ernstan Bottling Co. Ltd.

gamybos gėrimų su Amerikos ereliu etiketėje.

Sydnėjuje gėrimų reikalu raštu telefonu ar asmeniškai kreiptis:

HILLCREST TRADING CO.,
Wine and Spirit Merchants
81 Hillcrest Avenue, Hurstville
tel. LU 4464.

ERNSTAN BOTTLING CO. LTD.
2 Murray St., W. Mitcham, S.A.

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNĖJUS

MAIRONIO MINĖJIMAS

A.L.K. Draugijos valdyba praneša, kad Maironio minėjimas Sydnėjuje įvyks š.m. rugpjūčio mėn. 11 d., sekmadienį.

4 val. p.p. St. Mary's Katedroje pamaldos, o tolimesnė programos dalis vyks katedros parapijos salėje. Paskaitą apie Maironio kūrybą skaitys Juozas Almis Juragis. Antroje vakaro dalyje yra pakviesti dalyvauti solistai, "Dainos" choras ir Maironio poezijos mylėtojai — deklamatoriai.

Kviečiami dalyvauti visi lietuviai.

ALKKD

HENRIKAS ŠALKAUSKAS

yra išrinktas į Contemporary Art Society of Australia komitetą. Tai yra pati didžiausia meno draugija Australijoje, turinti skyrius Melbourne, Adelaidėje, Hobarte ir kt. Jai vadovauja žinomas australų dailininkas Weaver Hawkins. H. Šalkauskas jau iš anksčiau yra šios draugijos narys ir kelis kartus yra dalyvavęs jos ruoštose meno parodose.

BANKSTOWNO LIETUVIŲ NAMŲ STATYBA

sparčiai vykdoma toliau. Jau baigti sienų mūrijimo darbai, ant užpakalinio priestato (virtuvė, artistams persirengimo kambariai ir kt.) uždėti balkiai ir sparai. Salei balkei ir sparai jau užsakyti ir, jei orai nesutrukdys, juos uždės rugpjūčio pradžioje. Statybos reikalams pinigų rinkimo vajus vykdomas kiekvieną savaitgalį.

PABALTIEČIŲ STUDENTŲ VAKARAS

Estų salėje įvyko latvių suruoštas pabaltiečių studentų vakaras — pobūvis.

Sugiedojus Gaudeamus, vakarą atidarė latvių pirmininkas, trumpu žodžiu apibudindamas vakaro reikšmę ir tikslą. Po to sekė trumpa programėlė ir šokiai.

Buvo pravestas įdomus žaidimas, kur 1 ir 3 vietos teko lietuviams. Šiame pobūvyje ypatingai gražiai pasirodė mūšiškiai savo skambiomis dainomis ir polka su ragučiais. Lietuvių pobūvyje buvo apie 30

Vakaras praėjo draugiškoje nuotaikoje.

Pabaltiečių studentų pobūvių iniciatoriai yra mūsų studentai — jie ir pirmą pobūvį suruošė. Dabar kiekvienais metais vis kitos tautybės studentai esti šeimininkais ir organizatoriais.

D.G.

IŠVYKO Į KANADĄ

Liepos 12 d. "Oronsay" laivu iš Sydnėjaus uosto į Kanadą išplaukė išraiškininkė šokėja Elena Kepalaitė ir Vytautas Rimas su žmona, visi 3 iš Melbourno. Tuo pat laivu išplaukė seni Wollongongo gyventojai Viktoras Drešeris su žmona Joana ir sūnumis Jonu ir Kęstučiu. Drešerių šeima vyksta pas gimines į Montrealį.

CANBERROS LIETUVIAMS

Pereito ALB Canberros Apylinkės susirinkimo prezidiumas praneša, kad š.m. liepos mėn. 27 d. 7 val. vak., Country Women Association patalpose, Civic, įvyks **nepaprastas visuotinis susirinkimas,** ALB Canberros Apylinkės valdybai išrinkti.

Prezidiumas ypatingai pabrėžia, kad nuo šio susirinkimo pasisekimo ar nepasisekimo priklausys tolimesnis ALB Canberros Apylinkės likimas ,todėl kviečia tautiečius ir tautietes gausiu atsilankymu sudaryti sąlygas, kad mūsų bendruomenė ir ateity galėtų gražiai organizuotai veikti.

"ŠVIESOS" SUSIRINKIMAS

Šviesos Sambūrio Canberros Sk. valdyba šaukia visuotinį susirinkimą šia darbotvarke:

1. Valdybos pranešimas. 2. Naujos Valdybos rinkimai. 3. Sumanymai ir pasiūlymai.

Susirinkimas įvyks C.W.A. patalpose liepos 27 d., tuoj po ALB susirinkimo.

Visi nariai ir prijaučiantieji maloniai kviečiami dalyvauti.

KALNUOSE SNIEGAS

Atšalus orui, Australijos Mėlynųjų kalnų dideli plotai pasidengė sniegu. Kosciuškos kalno rajone sniego iškrito palyginti gana storas sluogsnis. Cabramurroj ir kitur sniego sluogsnis siekia 9 colius.

Iš Canberros, Sydnėjaus ir kitų "šiltesnių" vietų žmonės važiuoja pasižiūrėti sniego į kalnus.

Visai rimtai

Lietuvė našlė, apie 40 m. amžiaus, noriu susirašinėti vedybų tikslu su savo amžiaus (ne jaunesniu) rimtu vyru. Turtas nesvarbu. Atsakysiu tik į rimtus laiškus.

Rašyti šio laikraščio redakcijai, kad perduotų "Laimei".

IŠNUOMOJAMAS

kambarys moterims.
345 Belmont St., Alexandrija, Sydney.
Kreiptis po 5 val. vak.

"MŪSŲ PASTOGĖ"
JUS LANKO
KIEKVIENĄ SAVAITĘ,
O JOS RUOŠIAMAS

SPAUDOS BALIUS

ESTI TIK VIENĄ KARTĄ METUOSE. ŠIEMET BALIUS ĮVYKS RUGPJŪČIO 31 D., ŠEŠTADIENĮ.

Kultūros Fondui auka — Lietuvybei atrama!

MELBOURNAS

PASISEKĘS KONCERTAS

Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdyba liepos 7 d. Melbourne surengė turiningą dainos, muzikos ir šokio vakarą, į kurį atsilankė per 400 žmonių.

Programą išpildė viešnios iš Adelaidės — solistė G. Vasiliauskienė ir pianistė Dorothy Oldham; melbourniškės išraiškininkės šokėjos J. ir E. Kesminaitės ir A. Čelnos vadovaujamas choras. Pranešėja A. Karazijienė.

Koncertas buvo augšto meninio lygio. Menininkams atsidėkota karštais plojimais ir gėlėmis.

LKF valdybos vardu padėką pareiškė A. Zubras.

Plačiau apie šį koncertą kitą savaitę.

Jau liepos mėnuo

GERB. SKAITYTOJAU, AR ATNAUJINAI BENDRUOMENĖS LAIKRAŠČIO PRENUMERATĄ 1957 M. ANTRAM PUSMEČIUI? Jei ne — nereikia delsti. Laikraštis jus gi lanko kiekvieną savaitę.

Šia proga maloniai prašome neužmiršti kaimyno, jei yra toks, kuris ikšiol dar neskaito "Mūsų Pastogės" — duokite jo adresą ir mes pasiųsime laikraštį susipažinti.

Prenumeratos pinigus už II-pusmetį, skolą ir naujų prenumeratorių adresus bei aukas laikraščiui siųsti: "Mūsų Pastogė, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

"M.P." Administracija

VINCĄ IR IRENĄ
ŠOPIUS,

sūnaus gimimo proga sveikina

Pr. ir E. Nagiai.

Mielą idėjos draugę
ALMUTĘ SADAUSKAITĘ,

jos skausmo valandoje, netekus mielos mamytės, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Sydnėjaus Ateitininkų Kuopa.

Mielą mūsų choro narę
ALMĄ SADAUSKAITĘ,

jos mylimai mamytei mirus, liūdesio valandoje giliai užjaučiame

"Dainos" choro vadovas ir choristai.

ANTANUI SNARSKIUI

mirus, jo motiną, sesutę Marytę Linienę, Romą Liną ir visus artimuosius liūdesio valandoje giliai užjaučia

Pr. ir E. Nagiai.

ALB Bankstowno Apylinkės Valdyba

š.m. liepos mėn. 27 d., šeštadienį, 7 val. vak.

PROTESTANTŲ SALĖJE BANKSTOWNE, RENGIA

ŠOKIŲ VAKARA

Gera kapela. Bufetas su gaivinančiais gėrimais.

Įėjimas 7 šil. įskaitant sikspensą ir Švietimo — Kultūros Fondui.

Kviečiame visus atsilankyti.

ALB Bankstowno Apyl. Valdyba.

Geelongo "Vyties" Sporto Klubas

š. m. liepos 20 d. ruošia

VAKARA — BALIU,

KURIS ĮVYKS "ABERDEEN HOUSE"

Pradžia 7.30 val. vak. Gros geras orkestras. Veiks bufetas.

Geelongo L. Sp. Kl. "Vytis"

UŽJŪRIO SIUNTINIŲ TARNYBA

O D R A

Naujas Adresas

6-A ELIZABETH STREET, MELBOURNE C. I.

(Šalia Imigracijos Departamento)

Telef. MF 6178, po darbo valandų — JJ 2630.

Siuntiniai siunčiami iš Anglijos: Lietuvon, Rusijon, Latvijon, Ukrainon, Estijon, Baltgudijon. Oro ir paprastu paštu. Sumažintos kainos: 1957 metams. Prekių pavyzdžius galite pamatyti mūsų įstaigoj. Kainoraščiai — pareikalavus.

ĮSTAIGA ATIDARYTA: darbo dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. p.p. Šeštadieniais 8.30 val. iki 1 val.

MINISTERIS ATSAKO Į KLAUSIMUS

Liepos 5 d. Imigrantų patariamosios tarybos prie liberalų partijos suruoštame susirinkime Sydnėjuje, pagrindiniu kalbėtoju buvo pakviestas Australijos užsienių reikalų ministeris R.G. Casey. Jis atsakinėjo į klausimus, kuriuos per šią tarybą buvo įteikusios tautinės grupės. Įvairių klausimų buvo patiekę vengrai, slovakai, rusai, lenkai, maltiečiai, čekai, slovakai, kroatai, lietuvai, latviai ir kiti. Į kaikuriuos klausimus, kurie gali būti įdomūs ir mums, ministerio atsakymus suglaustai patiekiame skaitytojams.

Į lietuvių iškeltą klausimą, ką daro Australijos vyriausybė ir Jungtinės Tautos, ir kas galima ir reikia padaryti, kad būtų baigta sovietinė okupacija Pabaltijo kraštuose, ministeris pareiškė, kad efektyviai, be karo rizikos, nieko negalima padaryti. Kitais žodžiais tariant, pavergtųjų tautų išlaisvinimas, jeigu tai būtų vykdoma dabar, galimas tik jėga.

ALB Krašto Valdyba patiekė klausimą, liečiantį Anglijos darbiečių vado Hugh Gaitskall'io planą dėl atitraukimo svetimų karinių pajėgų iš Vokietijos, Lenkijos, Čekoslovakijos ir Vengrijos; dėl Vak. Vokietijos išjungimo iš NATO ir neutralių zonų Vak. Europoj sudarymo, kur Pabaltijis, taigi ir Lietuva, atrodo, būtų palikta Maskvos "globoje". Šį savo planą Gaitskall'is prieš kurį laiką paskelbė viešėdamas Vak. Vokietijoje.

ALB Krašto Valdyba šiuo reikalu pati.kė klausimą: ar Australijos vyriausybė remia šį Gaitskall'io planą ir koks likimas lauktų Pabaltijo tautas, jei šis planas būtų įvygendintas?

Ministeris atsakė, kad šiuo klausimu yra pasisakęs Vak. Vokietijos kancleris dr. Adenaueris, kuris griežtai atmetė Gaitskall'io planą, o Australijos vyriausybė šito plano nerėmė ir nerems.

Dėl giminių iškvietimo iš už geležinės uždangos, ministeris pareiškė kad Australijos vyriausybė, per Anglijos ambasadą Maskvoje, Sov. Sąjungos vyriausybei yra įteikusi didelio skaičiaus Australijoje gyvenančių naujųjų ateivių prašymus, kad leistų jų artimiesiems atvykti į Australiją, bet iki šiol tik vos keli prašymai buvę patenkinti. Australijos vyriausybė daranti viską, kad galėtų šeimos susijungti, bet vilčių, kad platesniu mastu tai galėtų būt vykdoma, labai maža.

Pagal veikiantį įstatymą Australijos vyriausybė gali deportuoti už "blogą elgesį" net ir pilietybę priėmusį naująjį ateivį į jo kilmės kraštą. Į klausimą, kaip į tai žiūr Australijos vyriausybė, ministeris pareiškė, kad liberalų vyriausybė naujojo ateivio nedeportuos į jo kilmės kraštą, jeigu bus įžiūrima, kad jis gali nukentėti dėl savo politinių įsitikinimų. Susirinkimo dalyviams pastebėjus, kad įstatymui tebegaliojant, valdžion atėjusi kita partija, gali praktikuoti deportacijas ir todėl jau dabar rekėtų pakeisti patį įstatymą. Ministeris pažadėjo šį klausimą svarstyti su savo kolegomis.

Pažymėtina, kad ministeris įžanginėje kalboje labai šiltai atsiliepė apie naujuosius ateivius ir jų įnašą Australijai. Jis nekalbėjo apie tai, ką naujiesiems ateiviams davė Australija, bet paryškino tai, ką naujieji ateiviai davė Australijai. O jie esą davę tikrai labai daug šiam kraštui ir jo žmonėms, kurie dėl geografinių sąlygų dažnais atvejais jautęsi lyg ir provincijos gyventojai, gi europiečių imigrantų dėka jie įgyja platesnį akiratį.

WOLLONGONGAS

VOKIETIJOJ LIKUSIEMS LIETUVIAMS AUKOJO:

Dr. M. Šeškus, p. Bajalienė, St. Žukas, p. Simokaitienė, O. Liūgienė, J. Česnaitis. Z. Alinskienė — įvairių drabužių; M. Bartašienė ir V. Alinskas — po 1 svarą ir St. Savičiūtė — 5 šilingus.

B.

Pajieškojimai

★ Vladas Plečkaitis, s. Vinco ir Jonas Stočkus, s. Antano, abu kilę iš Vilkaviškio apskr., Keturvalakių valsčiaus, jie patys, arba žinantieji apie juos prašomi atsiliepti šiuo adresu: Ona Čibirkienė, 17 Frederick Street, Maylands, South Australia. Yra žinių iš Petro Plečkaičio, gyv. Sibire.

★ Česlovas Čekanauskas, radviliškietis, apie 45 m. amžiaus, gyvenęs Perthe, malonėkite pranešti savo adresą "M.P." redakcijai. Yra žinių iš namų.

★ Pranas Maraūinskas, kilęs iš Dusetų, jis pats, arba žinantieji apie ji, parašykite "M.P." redakcijai. Yra žinių iš brolio Balio.

★ Vytautas Vyžniauskas, s. Juozo, kilęs iš Tauragės apskr., Vizbutų km. ir Antana Benediktavičiu, kilęs iš Tauragės apskr., Skaudvilės valsčiaus, prašomi atsiliepti šiuo adresu: Juozas Linartas, 1239 So. 50 Court. Cicero 50, Illinois, U.S.A. Yra žinių iš Lietuvos.

★ Petrui Juškevičiui, 1949 m. gale iš Danijos išvykusiam į Australiją, per Danijos Raudonąjį Kryžių yra gautas laiškas iš Lietuvos. Kreiptis į "M.P." redakciją.

★ Juozas Jencius, kilęs iš Andriejavo, Stasy Jagutis nuo Kretingos, Antanas Šimkus, berods, nuo Kauno, dr. Ivinskis, gyvenęs Plungėje, prašomi atsiliepti: Juozas Kazragys, 3716 Pulaski St., East Chicago. Indiana, U.S.A.

★ Juozas Smilgius, gim. 1920 m., kilęs iš žiūrių km., Slavikų valsčiaus, jis pats, arba žinantieji apie ji, prašomi rašyti šiuo adresu: P. Dvilaitis, c/o Post Office Baking Board, via Chinchila, Q-ld. Yra svarbių žinių iš tėvo.

★ Juozas ir Petras Šeržintai, prašomi kreiptis šiuo adresu: Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Place, Bradford 5, England. Yra žinių iš brolio Vlado.

★ Antano Užupio, s. Konstantino, gim. Sriupų km., Šakių apskr., paieško sesuo Ona iš Lietuvos. Kreiptis "M.P." redakcijon.

★ Juocys, gyvenęs Guildforde, (Lot 106 Robertson St.), prašomas atsiliepti šiuo adresu: P. Doniela, 9 Orchard St., Croydon, N.S.W. Yra svarbių žinių iš advokato.

APIE SKIRTUMUS

TARP AUSTRALIJOJ GIMUSIŲ IR NATŪRALIZUOTŲ PILIEČIŲ

The "Nieuwe Wereld" (Naujasis Pasaulis), olandų savaitraštis, leidžiamas Melbourne, š.m. birželio 21 d. paskelbė vedamąjį, kuriame aštriai pasisako prieš daromą skirtumą tarp čia gimusių ir naujųjų ateivių, priėmusių Australijos pilietybę. Laikraštis remiasi imigracijos ministerio Athol Townley cirkuliaru naujiesiems ateiviams, kurie yra padavę pareiškimus pilietybei gauti. Tame cirkulare pasakyta, kad natūralizacijos dokumentas pilietybę gavusiam imigrantui suteikia pilnas teises, kokias turi ir kiekvienas britų pilietis.

"Naujasis Pasaulis" savo vedamajame, tačiau, nurodo, kad "Nationality and Citizenship" aktas 1944-1955, turi kelis paragrafus, kurie naturalizuotiems australams visdelto nesuteikia tokių pat teisių, kokias turi čia gimusieji. Vienas iš tokių paragrafų, rašo laikraštis, pramato galimybę deportuoti "natūralizuotąjį australą" į jo kilmės kraštą, kitais žodžiais tariant, jam gali būti atimta pilietybė. Taip gali įvykti nusikaltimo atveju. Laikraštis mano, kad dėl šito turėtų būti reiškiamas protestas, kadangi naujieji australai padaromi lyg ir antros eilės piliečiais. Tiesa, imigracijos ministeris nurodė, kad šitokių atsitikimų nėra buvę, be to deportacija gali būti įvykdyta tik generaliniam gubernatoriui reikalą peržiūrėjus ,teisingiau kada gen. gubernatorius paskirtas komisienierius, peržiūrėjęs bylą patieks rekomendacijas ministriui. "Naujasis Pasaulis" mano, kad Australijos vyriausybė turėtų plačiau pagarsinti "Nationality and Citizenship" aktą naujiesiems ateiviams ir išaiškinti įstatymą, kas padėtų jiems apsispręsti atėjus metui prašyti pilietybės.

Pranešimai

Š.m. liepos mėn. 21 d., sekmadienį, 6 val. vak., 97 Boyd St., Cabramatta, kviečiamas Liet. Karių Veteranų S-gos "Ramovė" Sydnėjaus skyriaus valdybos posėdis, į kurį yra prašomas atsilankyti Kūrėjų — Savanorių S-gos Sydnėjaus sk. valdybos pirmininkas ir kiti šios valdybos nariai.

— ★ —

Š.m. rugpjūčio mėn. 3 d., šeštadienį, 6 val. vak., Liet. Karių Veteranų S-gos "Ramovė" Sydnėjaus sk., talkaujant Kūrėjų Savanorių S-gos Sydnėjaus skyriaus valdybai, ruošia Žalgirio mūšio sukakties minėjimą, kuris įvyks Estų namuose. Po minėjimo šokiai. Veiks bufetas. Parengimo išlaidoms apmokėti aukojama po 7 šil. ir po 6 penus Švietimo — Kultūros Ekonominiam Fondui.

PADĖKA

Už suteiktą man paramą, kurią aš patyriau iš Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos draugijos mano vyrui mirus, nuoširdžiai dėkoju šios Draugijos pirm. p. O. Osinienei ir visoms narėms.

M. Keršaitienė.

PADĖKA

ALB Sydnėjaus Apylinkės valdybai, už paaukotus choro reikalams £ 10.0.0, nuoširdžiai dėkojame.

Sydnėjaus Lietuvių "Dainos" Choras.

PRENUMERUOKITE "MOSŲ PASTOGĘ"

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).